

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Kaupunginhallitus

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 02.12.2024 15:30 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Hildén Sirkku	puheenjohtaja	
	Aaltonen Kalle	I varapuheenjohtaja	
	Ratia Jorma	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Lampinen Minna	jäsen	
	Nieminen Erkki	jäsen	
	Rautapää Teresa	varajäsen	
	Nieminen Mira	jäsen	
	Kaikkonen Jouni	jäsen	
	Talja Martti	jäsen	
	Rostedt Juha	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	
	Falk Sonja	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	
	Lehto Rami	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	
	Kynnäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
	Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
	Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja / konsernihallinnon johtaja	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Mörsky Tiina	talousjohtaja	
	Virkkunen Pekka	lakiasiainjohtaja	
	Valta Juha	kansainvälisen osaamisen päällikkö, asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 15.35-15.55/Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2025 (§ 414)
	Martikainen Jaana	liikenneinsinööri, asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 15.55-16.05/Lahden

			kaupungin lausunto Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta (§ 415)
	Jokinen Lauri	joukkoliikennepäällikkö, asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 15.55–16.05/Lahden kaupungin lausunto Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta (§ 415)
	Valtavaara Anu	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

Lahti 28.11.2024

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
400	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
401	Pöytäkirjan tarkastajat	6
402	Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti	7
403	Tiedote jaostojen asioista	8
404	Kaupunginvaltuuston 7.10.2024 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen	9
405	Pöydältä: Lupasihteerin tehtävän muuttaminen viraksi ja nimikkeen muutos lupakäsittelijäksi	11
406	Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen hyväksyminen KV	13
407	Lahden suunta -työ 2021–2025: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 hyväksyminen KV	56
408	Viheralueohjelma 2035 KV	61
409	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista KV	65
410	Hallintosäännön muuttaminen KV	73
411	Lahden kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden kokouspalkkiot	80
412	Muutos valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteisiin sisältyviin hyväksyntäoikeuksiin	84
413	Lahden kaupungin talousarvion toimeenpano-ohjeet vuodelle 2025	86
414	Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2025	88
415	Lahden kaupungin lausunto Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta	91
416	Kaupungin edustajan määrääminen Tiera Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle	96

417	Tiedoksi merkittävät asiat	98
418	Lahden kaupungin leski- ja orpoeläkesäännön mukaiset eläkkeet 2024, perhe-eläkepäättös (salainen)	100

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

400
Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Esityslista
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

nro 33

401

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan
III varapuheenjohtaja Toni Putula ja jäsen Jouni Kaikkonen.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

402
Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

403
Tiedote jaostojen asioista

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Jorma Ratian ja elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Toni Putulan tiedote jaostojen asioista.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

404
Kaupunginvaltuuston 7.10.2024 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen

639/00.01.01.01/2024

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus toteaa, etteivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 7.10.2024 tehdyt päätökset niiden laillisuuden suhteen anna aihetta huomautuksiin.

Perusteluosa

Kaupunginvaltuuston kokouksesta 7.10.2024 laadittu pöytäkirja on nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.lahti.fi ja luettavissa sähköisessä muodossa Lahti-Pisteen asiakastietokoneelta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

405

Pöydältä: Lupasihteerin tehtävän muuttaminen viraksi ja nimikkeen muutos lupakäsittelijäksi

4722/01.01.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Rakennuslupapäällikkö Markku Sivonen p. 050 383 6486

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää muuttaa lupasihteerin tehtävän (3 kpl) viraksi ja muuttaa nimikkeen lupakäsittelijäksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.11.2024

§ 398

Päätös

Kaupunginhallitus päätti jättää asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää muuttaa lupasihteerin tehtävän (3 kpl) viraksi ja muuttaa nimikkeen lupakäsittelijäksi.

Perusteluosa

Rakennusvalvonnan viranomaistoiminnan kehittyessä ja 1.1.2025 alkaen voimaan astuvan rakentamislain tuodessa rakennusvalvonnalle lisää tehtäviä, on henkilöstön tehtäviä ja rakennusvalvonnan prosesseja syytä tarkastella uudelleen tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.

Rakentamislain mukanaan tuomien velvoitteiden vuoksi päätösten tekemiseen tarvitaan lisäresursseja. Lupakäsittelijöistä muodostettaisiin kolmen käsittelijän ryhmä, jota johtaisi johtava lupakäsittelijä.

Toimenpiteellä saavutettaisiin huomattava synergietu, koska ryhmä voisi tukea toisiaan päätöksenteossa ja valmistelu ja palvelu olisi luotettavaa ja oikea-aikaista myös loma-aikoina.

Lupasihteerin tehtävä (3 kpl) ehdotetaan muutettavaksi lupakäsittelijän viraksi, koska tehtävässä on tarve jatkossa käyttää julkista valtaa. Kuntalain 87 § 2 momentin mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Tällaista tehtävää varten perustetaan virka. Kaupungin hallintosäännön yhteisten henkilöstöasioiden toimivalta-aulukon mukaan viran perustaa kaupunginhallitus.

Rakennusvalvonnassa toteutettavat rakentamislupiin liittyvät prosessimuutokset johtuvat rakennuslain kokonaisuudistuksesta ja sen aiheuttamista rakennusvalvontaviranomaisille asetetuista lisätehtävistä. Toteutettavat muutokset edesauttavat uudistumista ja ovat myös valmistumista 2026 tuleviin vaatimuksiin rakentamislupien käsittelyaikojen noudattamiseksi sakon uhalla. Palvelutason heikennys johtaisi lupien käsittelyaikojen pitenemiseen ja tätä kautta seuraamukset rakentamislain 68 a §:n mukaisesti voisivat konkretisoitua (Määräaika rakentamislupahakemuksen käsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyömisestä).

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lupakäsittelijän virka käsittäisi pääosin aloittamisoikeuksista päättämisen ja vakuuksista määräämisen sekä rakentamis- ja muiden lupien rauettamisen. Tämän lisäksi virkaan sisältyisi nykyiseen lupasihteerin toimeen kuuluvat tehtävät.

Viran muutosten vaatimat palkkakustannukset on sisällytetty rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualueen henkilöstösuunnitelmaan ja talousarvioon. Virkamuuotos ei lisää rakennusvalvonnan henkilöstömäärää.

Työntekijöiden kuuleminen on suoritettu 4.11.2024. Työnantajan edustajilla ja työntekijöillä on yhtenevä näkemys lupasihteerin tehtävää koskevien muutosten tarpeesta ja perusteluista.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Provincia Oy, rakennusvalvonta/Markku Sivonen, Jaana Hovatov

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

406

Lahden suunta -työ 2021-2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen hyväksyminen KV

8726/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Lisäksi kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen.”

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden suunta -työ toteuttaa kaupungin strategiaa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestävästä kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikuttaisen yleiskaavan ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain ja yleiskaavan osalta käynnissä on jo neljäs kierros. Lahden tapa suunnitella maankäyttöä ja liikkumista yhdessä on Suomessa ainutlaatuinen.

Tiivistelmä Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelusta

Parhailtaan hyväksyttävänä on Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työtä on valmisteltu kokonaisuutena, mutta hyväksymiskäsittelyssä yleiskaava ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelma on eriytetty eri asiakohdiksi, koska niiden hyväksymistä ja muutoksenhakua säätelee eri lainsäädäntö. Yleiskaavan hyväksymisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelma etenee kuntalain mukaisesti. Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitevuosi on 2035. Valmisteluaineistoihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilla osoitteessa www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden suunta -työ 2021–2025 on tullut vireille 10.3.2022, kun työn käynnistymisestä ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa. Lahden suunta -työn 2021–2025 osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) hyväksyttiin ja päätettiin asettaa nähtäville kaupunginhallituksen kokouksessa 4.4.2022 (§ 128). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty tarvittaessa koko työn ajan.

Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 14.3.2022 hyväksymän Lahden kaupungin strategian 2030 pohjalta kevään 2022 aikana. Lahden suunnan tavoitteita käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 15.6.2022 (§ 93) ja kaupunginhallituksessa 20.6.2022 (§ 265). Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet 5.9.2022 (§ 73). Tavoitteet ohjaavat yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelua ja niihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilta osoitteesta www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 14.6.2023 (§ 69) Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen asetettavaksi MRL 62 §:n mukaisesti nähtäville. Luonnos oli nähtävillä 26.6.-1.9.2023. Luonnoksesta saatiin yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023 aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Osallisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen nähtävilleasettamista käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 24.4.2024. Sen jälkeen asiaa käsitteli 29.4.2024 (§ 178) kaupunginhallitus, joka päätti asettaa Lahden suunta -työn ehdotuksen nähtäville. Osallisilla oli mahdollisuus tutustua ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024. Ehdotus oli nähtävillä 10.5.–

30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä.

Nähtävilläolon jälkeen syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia, eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Mitä ovat yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma?

Yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma. Yleiskaavaa tarkistetaan Lahdessa valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena koko kaupungin alueelle ja se ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tavoitevuosi on 2035, mutta yleiskaavassa esitetään myös tätä pidemmän aikavälin tavoitteellisia maankäytön suunnitelmia.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen

kokonaisvaltaiseen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Kestävän kaupunkiliikkuksen ohjelman laatiminen tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikkuksen edistämiseksi. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävä, turvallista, viihtyisää liikkuksympäristöä ja uutta liikkukskulttuuria Lahteen. Kestävän kaupunkiliikkuksen ohjelma on tullut EU:n TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolualueissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu.

Tiivistelmä Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) pääsisällöistä

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkot. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on ohjata maankäytön kehitystä strategisella tasolla ja se laaditaan oikeusvaikutteisena koko Lahden alueelle. Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuks. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismarkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Lahdessa on voimassa valtuustokaudella 2017–2020 laadittu, koko kaupungin kattava oikeusvaikutteinen Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), joka hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 25.1.2021 (§ 14), ja se sai lainvoiman 2.12.2022. Lahdessa on lisäksi voimassa viisi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Lisäksi Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavojen merkintöjä on noudatettu tarkentavina määräyksinä ko. kaavojen alueilla. Laadittava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee voimaan tullessaan kumoamaan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203), Okeroisten osayleiskaavan ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) alueella on voimassa kokonaisuudessaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavat ja yleiskaavakartoilla 1–6 esitetään aluerajauksina alueet, joilla edelleen noudatetaan näiden tarkempien osayleiskaavojen merkintöjä ja määräyksiä. Lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne esitetään rantavyöhyke (RV//) -rasterilla alueet, joilla edelleen noudatetaan neljän muun voimassa olevan, tarkemman osa- tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL-alueita, joka pienentää rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria. Ranta-alueilla on myös voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan kyseisten kaavojen merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamääräyksiensä mukaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen alueilla sekä yleiskaavakartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne osoitetulla rantavyöhyke (RV//) -alueella noudatetaan ko. osayleiskaavojen ja rantayleiskaavan määräyksiensä lisäksi yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa oleviin yleiskaavoihin voi tutustua yleiskaavoituksen kotisivuilla www.lahti.fi/yleiskaavoitus.

Tiivistelmä kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman 2021–2025 pääsisällöistä

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma laaditaan Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikunnan osalta Lahden hiilineutraalisuustavoitteen ja kestävän liikunnan kulkutapaosuuden 2030 toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävän kaupunkiliikunnan edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa 2021–2025 on päivitetty edellisen ohjelman toimenpidekokonaisuuksien ja toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty toimenpidekokonaisuudet kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia, toimenpidekokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä.

Lahden kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma 2021–2025 sisältää yhteensä neljätoista toimenpidekokonaisuutta, jotka on koottu Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteisten kestävyysteemaisten strategiaotsikoiden alle: Kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva. Uusia toimenpidekokonaisuuksista on neljä. Lisäksi kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaan on lisätty priorisointi ohjaamaan toimenpidekokonaisuuksien keskinäistä painotusta ja ajoittamista tavoitevuoteen nähden.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ratkaisut pohjautuvat ajantasaiseen ja yhdessä tuotettuun tietoon

Lahden suunta -työ 2021–2025 käynnistyi samanaikaisesti kaupungin strategian laatimisen kanssa ja erityisesti alkuvaiheen työskentelyä ohjasivat vahvasti edelliseltä kierrokselta siirtyneet teemat. Tällä kierroksella merkittäviä teemoja ovat olleet elinkeinoelämä, kiertotalous yleiskaavatasolla, kaupunkirakenteen vyöhykkeet ja kestävä liikkuminen, rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisemat sekä arvokkaat luontokohteet.

Sidosryhmien kanssa määriteltiin aluksi selvitystarpeet ja lisäksi tunnistettiin maankäytön ja liikkumisen osalta tulevaisuuden näkymiä ja muutostarpeita. Selvitysten laatiminen käynnistyi ja uutta lähtötietoa luonnosvalmistelun pohjaksi tuotettiin mm. elinkeinoelämän mahdollisuuksista Lahdessa, kiertotalouden mahdollisuuksista yleiskaavatasolla, paikallisista maisemista, arvokkaista luontotyypeistä, kaupunkilogistiikasta, kävely-ympäristöjen laadusta sekä kaupunkipientaloista. Lisäksi päivitettiin tieto paikallisista kulttuuriympäristöistä ja laadittiin erilaisia paikkatietoanalyysjä kaupunkirakenteen vyöhykkeistä yleiskaavan luonnosratkaisujen pohjaksi.

Uudet selvitystarpeet onnistuttiin ennakoimaan työn aloitusvaiheessa hyvin. Myös uusi kaupungin strategia jatkoi vahvalla kestävyyslinjalla ja asetti Lahdelle kunnianhimoisen tavoitteen edistää niin ekologista, sosiaalista kuin taloudellista kestävyttä. Uusi kaupungin strategia ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet eivät siis tuoneet keväällä 2022 uusia suuria lähtötietotarpeita. Tiettyjä strategisesti tärkeitä teemoja, kuten elinkeinoelämää ja kiertotaloutta vain syvennettiin valikoidusti käynnissä olevissa selvityksissä.

Joidenkin selvitysten osalta työ jatkui vielä ehdotusvaiheessa tarkasteluteemaa syventäen. Esimerkiksi viimeinen kilometri -hanke tuotti ehdotusvaiheessa lisätietoa kaupunkijakelusta ja arvokkaiden

luontotyyppien inventointeja toteutettiin vielä kesällä 2023 joillekin Lahden kaupungin omistamille ja jo entuudestaan tiedossa oleville luonnon monimuotoisuuskohteille, jotta tietomallista ja tiedosta saadaan yhdenmukaista. Samoin ehdotusvaiheessa päivitettiin vielä paikallisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen tietomallin sisältöjä ja tarkistettiin joitakin aluerajauksia. Myös selvitys liito-oravista valmistui keväällä 2024. Kesällä ja syksyllä 2024 ennen hyväksymiskäsittelyä neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin.

Prosessin tavoitteiden mukaisesti laadittuja selvityksiä on hyödynnetty sekä yleiskaavan että kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelussa. Itse tehtyjen tai teetettyjen selvitysten lisäksi, valmistelussa on hyödynnetty myös erilaisia seudullisia ja valtakunnallisia selvityksiä. Esimerkiksi liikenne- ja rataverkon suunnittelukysymykset vaativat seudullisia tarkasteluja.

Uutta tietoa on useissa teemoissa, kuten arvokkaat luontotyypit ja paikalliset kulttuuriympäristöt, valmisteltu tietomallipohjaisesti. Tämä mahdollistaa kohdetiedon esittämisen karttasovelluksissa paikkasidonnaisesti, mutta tuottaa pdf-muotoon tulostettuna valtavan pitkiä selvitysliitteitä. Samanlainen, laaja aineisto ovat myös kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet.

Ehdotusvaiheessa nähtäville listattavien aineistojen määrä kasvoi lähes kahdellakymmenellä asiakirjalla luonnosvaiheesta, kun mukaan lisättiin uudet Lahden suunta -työn 2021–2025 valmisteluun liittyvät asiakirjat sekä ehdotusvaiheessa valmistuneet selvitykset.

Paikkatietopohjaista tietoa alueiden arvoista ja kaavallisista ratkaisuista julkaistiin osallisille luonnoksen ja ehdotuksen nähtävilläolon aikana myös Lahden karttapalvelussa helpommin tutkittavassa muodossa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus valmisteltiin yhdessä osallisten kanssa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestäväää kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Hedelmällisin aika yhteistyölle ja keskusteluille on työn alkuvaiheessa, jotta eri näkökulmia ehditään sovittaa yhteen luonnosta valmisteltaessa. Kaupungin strategian mukaisesti lahtelaisia on haluttu kutsua aktiivisesti mukaan työhön.

Lahden suunta -työtä 2021–2025 on edistetty yleiskaavan ja kestävään kaupunkiliikkumisen ohjelman -työryhmissä ja työtä on ohjannut Lahden suunta -työn ohjausryhmä. Lisäksi Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelun etenemisestä on kerrottu säännöllisesti kaupunkisuunnittelun sekä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten yhteisissä tapaamisissa ja seudullisessa yhdyskuntasuunnittelun työryhmässä. Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 1.11.2022.

Osana luonnosvaiheen valmistelua vuonna 2022 järjestettiin viisiosainen asukastilaisuussarja Lahden suunta -kierroksen 2021–2025 tärkeistä teemoista: 1) Sujuva ja laadukas arkiliikkuminen, 2) Kiertotalous yleiskaavassa, 3) Lahtelaiset maisemat ja arvorakennukset, 4) Kävelyn laatureitit sekä 5) Luonnon monimuotoisuus. Lisäksi elinkeinoelämän toimijoille järjestettiin oma tilaisuutensa elinkeinoelämän nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tilaisuuksien lisäksi teemoista kerättiin tietoa karttakyselyjen avulla. Luonnosaineistoja työpajaistettiin kumppanuuspöytien kanssa huhtikuussa 2023 ja asukkaille järjestettiin

lisäksi toukokuussa 2023 kaksi esittelytilaisuutta, joissa käytiin läpi Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen keskeisiä sisältöjä ja muutoksia sekä nähtävilläolon tavoitteellista aikataulua. Tavoite- ja luonnosvaiheen valmistelu on lisäksi sisältänyt erilaisia työpajoja ja keskustelutilaisuuksia niin asiantuntijoiden kuin päättäjien kanssa. Lahden suunta -työn luonnosratkaisut valmisteltiin lähtötietojen, uuden selvitys- ja osallistiedon sekä erilaisissa vuorovaikutteisissa asukas-, asiantuntija- ja päättäjätöypajoissa käytyjen keskustelujen pohjalta.

Luonnosvaiheen nähtävilläolon aikana kesällä 2023 saatiin yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä. Syksyllä 2023 Lahden suunta -työn ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023 aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Lahtelaisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023. Myös päättäjille järjestettiin ehdotusvalmistelusta iltakoulu joulukuussa 2023.

Lahtelaisilla oli mahdollisuus tutustua Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024 ja ehdotus oli nähtävillä 10.5.–30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia, ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa

11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyt keskeiset muutokset Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Kokonaisuuteen tehtiin palautteiden pohjalta yhteensä 34 muutosta, joista 27 perustui lausuntoihin, viisi muutosta yhteisöjen muistutuksiin ja kaksi muutosta yksityishenkilöiden muistutuksiin. Lisäksi aineistokokonaisuuksiin tehtiin ennen hyväksymiskäsittelyä parikymmentä valmistelussa tarpeelliseksi tunnistettua teknisluonteista muutosta ja korjausta.

Oikeusvaikutteisissa kaavamääräyksissä tehtiin muutoksia yleismääräykseen ja seitsemään kaavamääräykseen:

- Yleismääräyksessä täsmennettiin viittausta yleiskaavamääräyksiä täydentäviin alueellisiin suunnitteluohjeisiin.
- Kiertotalousalueiden -1- ja 2- indeksien kaavamääräyksiä täydennettiin maininnalla, että väliaikainen toiminta ei saa vaikeuttaa kaavan toteuttamista ja väliaikaisen toiminnan edellyttämään lupaan tulee asettaa määräaika. Lisäksi toiminnan sijoittumisessa aluevaraukselle tulee huomioida riittävä etäisyys häiriintyviin kohteisiin siten, että toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta naapurushaittaa.
- Kiertotalousalueiden 1-indeksien alueiden kaavamääräystä tarkennettiin siten, että alueella ei sallita esikäsittelyä.

- Kiertotalousalueiden -2-indeksin alueiden kaavamääräystä täydennettiin maininnalla, että toiminnan luonne selkeytyy siten, että toiminnan seurauksena jäteperäistäkin materiaalia tulee voida hyödyntää myöhemmin rakentamisessa uusiotuotteena tai -materiaalina, jonka jätteen luokittelu on päättynyt.
- Luonnonsuojelualueiden (SL) kaavamääräystä täydennettiin sisältämään myös perustettavaksi tarkoitettut luonnonsuojelualueet, kuten lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2030 on esitetty.
- Retkeily- ja ulkoilun alueen VR-3 kaavamääräystä täsmennettiin MRL 128 §:n mukaisen toimenpiderajoituksen osalta.
- Ampumaradan laskennalliseen 60 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin kaavamääräyksen tarkempi selite, joka on Lahden lainvoimaisessa yleiskaavassa 2030.
- Ampumaradan laskennalliseen 65 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin otsikkotasolle määräyksen desibeliraja 65 dB
- Teknisenä korjauksena Maakaasun pääputki -kaavamääräys muutettiin muotoon Maakaasun runkolinja.

Kaavakartta:

- Kaksi kaavakarttaa nimettiin uudelleen. Kartan 3: Viherrakenne nimeksi muutettiin 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartan 4: Sinirakenne nimeksi muutettiin 4: Vesiensuojelu ja -hallinta.
- Lisättiin viisi luonnonsuojelualue (SL) merkintää:

- Luonnonsuojelualueiden (SL) merkinnät Sietikassa, Villähteen lehdossa ja Haapalanmäellä muutettiin vastaamaan tehtyä luonnonsuojelupäätöstä.
- Kalkkusenjärven luonnonsuojelualue (SL) lisättiin kaavakartoille 1: Kestävä yhdyskuntarakenne ja 3: Luonto- ja viherympäristö. Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri pienentyi.
- Metsähallituksen omistamalle Enonsaaren kiinteistölle osoitettiin luonnonsuojelumerkintä (SL) omistajan pyynnöstä.
- Luontoarvoja turvattiin kahdella aluelaajennuksella: Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue. Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajausta laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.
- Vesilain mukaiset kohteet lisättiin näkymään kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö.
- Kahdeksan LUMO-kohteen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä poistettiin päällekkäisen merkinnän vuoksi. Neljä kohdetta oli päällekkäinen luonnonsuojelulain 95 §:n mukaisen luonnonmuistomerkin kanssa ja neljä kohdetta sijoittui rauhoituspäätöksen saaneille uusille luonnonsuojelualueille (SL).
- Turranmetsän alueella laajennettiin luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta pienelle lehtokuvionlehdolle.
- Latomäen alueelle merkittiin uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Kujalan käsittelykeskukselle lisättiin nykyinen kaasulinja.

- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit tarkistettiin suhteessa palvelukeskittyymiin ja niihin tehtiin neljä muutosta.
- Merkittävän luontoverkoston yli kuntarajojen menevän yhteysnuoli poistettiin Hangasmäen (Hollola) kohdalla ristiriitaisen kaavamerkinnän (TPY) vuoksi.
- Lisäksi kartoille tehtiin joitakin teknisluonteisia korjauksia, kuten ET (4) aluerajauksen tarkistus asemakaavan mukaiseksi, luonnosvaiheen otsikon korjaus kartalle 3: Viherrakenne, ekosysteemin kulttuuripalvelujen (esp-k) kaavamääräyksen lisäys kartalle 3, kaavamerkinnän ja vesilain mukaisen suojellun luontotyypin selitteen lisäys sekä kahden virheellisesti merkityn vesilain mukaisen kohteen kohdemerkinnän poisto.
- Salpausselkä -merkinnän piirtojärjestystä kartoilla korjattiin paremman luettavuuden saavuttamiseksi.
- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä. Kartan 2: Kulttuuriympäristö luettavuutta parannettiin tummentamalla *paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö* -merkinnän väriä.

Muut aineistot

Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet, jotka sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Alueellisiin suunnitteluohjeisiin on tehty täsmennyksiä ja pieniä korjauksia elinkeinoelämän ja kaupan alueisiin

liittyen. Lahden keskusta-alueen suunnitteluohjeita on päivitetty keväällä 2024 hyväksytyyn Keskustavision 2040 mukaisiksi. Täydennyksiä on tehty myös Lahden toisen keskusta-alueen, Rakokiven suunnitteluohjeisiin. Uusille luonnonsuojelualueille (SL) on laadittu suunnitteluohjeet. Lisäksi teknisinä korjauksina on korjattu joitakin kirjoitusvirheitä, poistettu tarpeettomia tyhjiä rivejä sekä muutamia mainintoja pohjavedenottamoista, ulkoilureiteistä, maisemallisista arvoista ja ekologisesta yhteydestä, koska nämä teemat on jo määrätty yleiskaavakartoilla.

Lahden suunta -työn selostukseen on tehty joitakin lisäyksiä ja täsmennyksiä, kuten kuvaus ja perustelut tarkemman suunnittelun tuloksena syntyneille yleiskaavan siirtymille maakuntakaavasta, tarkastelut liito-oravakannan vähentymisestä ja elinympäristöistä, täsmennetty kuvaus kestävän liikkumisen vyöhykkeistä, Liikenne 12 suunnitelman laatimisen huomioiminen, kuvaus meluntorjunnan tarpeesta, yhteenveto vaikutusten arvioinnista, vaikutusten arvioinnin yhteenvetotaulukko, täsmennys rataverkkoon ja raideliikenteeseen liittyvistä selvitystarpeista, täsmennys luonnonsuojelualueiden ulkoilureiteistä sekä kuvaus palvelukeskittymämerkintöihin tehdyistä muutoksista. Lisäksi selostukseen on päivitetty ja täydennetty teemakartat ja liiteluettelot, lisätty kuvaus ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyistä muutoksista ja tehty erilaisia teknisluonteisia korjauksia.

Neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin. Korjatut ja täydennetyt selvitykset ovat: Esiselvitys arkeologisesta selvitystarpeesta Lahden kaupungin alueella (6.11.2024), Rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi

(22.11.2024), Lahden luontotyyppiselvitykset (9.10.2024) sekä Selvitys Lahden elinkeinoelämän mahdollisuuksista 2024.

Yleiskaavan toteutusohjelma 2026–2035 on laadittu syksyn 2024 aikana. Toteutusohjelma sisältää tavoitteellisen aikataulun, jossa pyritään eri tavoitekorien kautta ennakoimaan, missä järjestyksessä erityyppiset alueet toteutuvat vuoteen 2035 mennessä ja mitkä alueet jäävät vuoden 2035 jälkeen toteutuviksi tulevaisuuden reservialueiksi. Yleiskaavan toteutusohjelma toimii ohjeena yksityiskohtaisempien maankäytön toteutusohjelmien laatimiselle. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy yleiskaavan toteutusohjelman 2026–2035 samassa kokouksessa muiden kaupunkisuunnittelun ja toteutuksen työohjelmien kanssa.

Vaikutusten arviointi

Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen vaikutuksia arvioitiin ulkopuolisena asiantuntija-arviona keväällä 2022 ennen luonnoksen nähtävillesettamiskäsittelyä. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin Lahden suunta -työn selvitys- ja lähtötietoja. Vaikutusten arviointi on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain (9§) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (1§) mukaisesti keskittyen yleiskaavan merkittäviin välittömiin ja välillisiin vaikutuksiin. Luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnissa arvioitiin myös koko Lahden suunta -työtä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa. Lisäksi päivitetyn liikennemallin pohjalta laadittiin erillinen yleiskaavan liikennevaikutusten arviointi. Luonnosvaiheen lausunnossaan Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus tunnisti laadituissa vaikutustenarvioinneissa täydentämistarpeita.

Vaikutusten arviointia täydennettiin saadun palautteen pohjalta osana Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen valmistelua keväällä 2024 ennen ehdotuksen nähtävillesettamiskäsittelyä. Liikenteellisten

vaikutusten arviointia täydennettiin erillisellä taustaraportilla, joka tarkentaa luonnosvaiheen vaikutustenarviointia tiettyjen muutosalueiden osalta. Lahden yleiskaavan 2035 ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi laadittiin omana raporttinaan, joka sisältää myös kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tarkempien toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin. Kaikki luonnos- ja ehdotusvaiheen vaikutustenarviointiraportit (4 kpl) ovat mukana kaava-asiakirjoissa ja ne olivat nähtävillä ehdotusvaiheessa.

Ennen hyväksymiskäsittelyä Lahden suunta -työn selostukseen lisättiin Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ehdotusvaiheen lausunnon mukaisesti Vaikutusten arviointi -kappaleeseen tiivistelmä vaikutusten arvioinneista sekä selostuksen liitteeksi yhteenvetotaulukko uusien ja muuttuvien aluevarausten vaikutusten arvioinnista.

Muutosesitykset lainvoimaisiin yleiskaavoihin

Tässä luvussa on kuvattu merkittävimmät muutokset, jotka kohdistuvat lainvoimaisiin yleiskaavoihin.

Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. Useiden yleiskaavakarttojen ansiosta kartoilla pystytään esittämään entistä enemmän tietoa ja tuomaan esiin eri teemojen strategisia tavoitteita.

Yleiskaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä. Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset esitetään kaavakarttakohtaisesti. Myös yleismääräykset ja suunnittelu- ja

toteutusohjeet ovat kaavakarttakohtaisia. Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet. Ne sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Kartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, yleiskaava-alueiden suunnitteluohjeet on koottu omaan asiakirjaansa. Sen sijaan kartan 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, valuma-alueita ja hulevesien hallinnan kehittämisaalueita koskevat aluekuvaukset ja suunnitteluohjeet on esitelty Lahden suunta selostuksen Kaupunkihydrologia-kappaleessa. Pääväylille ei ole tällä kierroksella laadittu väyläkuvauksia.

Seuraavaksi on kuvattu Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kaavakartat ja niiden sisältö pääpiirteissään:

Kartta 1: Kestävä yhdyskuntarakenne

- Kaikki maankäyttömuodot alueina mm. asuminen, palvelut, elinkeinoelämä, keskusta-alueet, virkistys, maa- ja metsätalous, vesialueet.
- Pääliikenneverkko
- Voimalinjat ja maakaasun pääverkosto.
- Osayleiskaavojen rajaukset ja rantavyöhykkeet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät, jotka painottavat täydennysrakentamista ja aluekehitystä:
 - Palvelukeskittymät
 - Kaupunkipientalovyöhykkeet.

Kartta 2: Kulttuuriympäristö

- Arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)

- Arvokkaat maisemat (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)
- Muinaismuistoalueet ja –kohteet
- Maisemapellot
- Uusi strateginen kehittämismerkintä: Tärkeä ekosysteemien kulttuuripalvelu.

Kartta 3: Luonto- ja viherympäristö

- Virkistysalueet, hautausmaat, maa- ja metsätalousalueet.
- Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet.
- Tavoitteelliset ulkoilureitit
- Suojellut luontotyytit, vesilain suojellut vesiluontotyytit, luonnonmuistomerkit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet.
- Merkittävä ekologinen yhteys.
- Potentiaaliset ekologisen kompensaaion hyvitysalueet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät:
 - Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut)
 - Merkittävä luontoverkosto.

Kartta 4: Vesiensuojelu ja -hallinta

- Pohjavesialueet

- Uudet merkinnät: Hulevesien hallinnan kehittämisa-alue, merkittävä kaupunkienjärvi, merkittävä hulevesien purkureitti, vesistötulvavaara-alue sekä valuma-alue.
- Tavoitteelliset melontareitit
- Vesilain suojellut vesiluontotyypit.
- Uudet strategiset kehittämismarkinnät: Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut).

Kartta 5: Kiertotalous

- Voimalinjat yms. kunnallistekniset verkostot.
- Erityisalueet mm. yhdyskuntateknisen huollon alueet, jätteenkäsittelyalueet, maa-ainesten otto- ja vastaanottoalueet.
- Uudet maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoon liittyvät merkinnät:
 - Maarakentamiseen liittyvät lyhytaikaisen varastoinnin alueet.
 - Väliaikaiseen rakentamisen kiertotaloustoimintaan soveltuvat alueet.
 - Ylijäämämaiden mahdolliset hyötykäyttökohteet.
- Uusiutuvan energian merkinnät:
 - Aurinkoenergian tuotannon selvityskohde.
 - Tuulivoiman tuotannon selvitysalue.
- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.

Kartta 6: Kestävä liikkuminen

- Tieliikenneverkko

- Rataverkko ja raideliikenteen seisakkeet.
- Päivitetyt pyöräilyn tavoitteelliset pää- ja aluereitit.
- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit.
- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät, jotka painottavat täydennysrakentamista, aluekehitystä ja palvelutasoa:
 - Keskeiset joukkoliikennekäytävät
 - Kestävän liikkumisen vyöhykkeet 1 ja 2
 - Joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke.

Seuraavaksi on kuvattu keskeisimmät muutokset voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla kaavoittain.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) kokonaisuudessaan.

Koko kaupungin kattavan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on jatkossa ohjata maankäytön kehitystä strategisella tasolla. Kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuus tuo mukanaan lähes viisikymmentä uutta yleiskaavamerkintää ja -määräystä, joilla edistetään kaupungin strategian tavoitteiden toteutumista. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Keskeiset uudet strategiset kehittämismääräykset ja -merkinnät liittyvät kestäväan kaupunki- ja viherrakenteeseen, luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin:

- Suunnataan täydennysrakentamista ja aluekehittämistä, ohjataan joukkoliikenteen saavutettavuutta ja palvelutasoa sekä vahvistetaan käveltävää 15 minuutin kaupunkia. Kokonaisuus käsittää palvelukeskittymä-merkinnät (4 kpl), uudet kestävän liikkumisen vyöhykkeet 1 ja 2, joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke ja keskeinen joukkoliikennekäytävä - merkinnät (4 kpl) sekä kävelyn tavoitteelliset laatureitit (1 kpl).
- Tavoitellaan monipuolisempaa asuntotarjontaa "Kaupunkipientalojen vyöhyke" -merkinnällä (1 kpl).
- Tunnistetaan luonnon ydinalueiden ja arvokohteiden muodostaman verkostokokonaisuus yhteyksineen ja yhteystarpeineen ja ehkäistään tulevaisuusorientoituneesti luontokatoa "Merkittävä luontoverkosto" -merkinnällä (1 kpl).
- Turvataan tärkeimmät ekosysteemipalvelut (3 kpl).

Lisäksi uusilla maankäyttömääräys ja -merkintäkokonaisuuksilla:

- Turvataan luonnon monimuotoisuuskohteita ja ehkäistään luontokatoa (4 kpl).
- Edistetään merkittävien ekologisten yhteyksien säilymistä (1 kpl).
- Ennakoidaan tulevaa ekologiseen kompensointiin liittyvällä uudella merkinnällä (1 kpl).
- Kehitetään hulevesien hallintaa ja vesiensuojelua sekä suojellaan tulvien aiheuttamilta vahingoilta (6 kpl).
- Mahdollistetaan maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoa ja hyötykäyttöä (3 kpl).

- Edistetään uusiutuvan energian hyödyntämistä (2 kpl).
- Edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelua (1 kpl).
- Suojellaan kulttuuriympäristöjä ja maisemia (6 kpl + 1 vanha).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) aluevarauksissa on luovuttu kaavakartalla näkyvistä suunnitteluohjeiden indeksinumeroista. Tämä selkeyttää esitystapaa kestävän yhdyskuntarakenteen kartalla 1. Samalla indeksinumerointi vapautuu käytettäväksi esimerkiksi maamassojen kiertotaloutta ohjaavissa määräyksissä. Kartan ulkoinen ilme on muutenkin selkeämpi, kun eri kaavamerkintöjä on siirretty esitettäväksi muilla eri teemaisilla kaavakartoilla.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään edelleen paljon kaavamääräyksiä ja -merkintöjä, jotka eivät ole muuttuneet edelliseltä kierrokselta eli Lahden yleiskaavasta 2030 (Y-203). Seuraavassa on lueteltu keskeiset muutokset teemoittain. Muutoskohteet on esitetty selostuksessa tarkempina kuvapareina.

- Asumisen alueiksi muuttuvat alueet Niemessä, Karistossa, Villähteellä, Okeroisissa Ruokosuontien alueella ja Kotiniemessä.
- Elinkeinoelämän tai kaupan alueiksi muuttuvat alueet Rälssissä, Pippo-Kujalassa, Hennalassa, Okeroisissa, Renkomäessä, Lehmuksessa ja Holmassa.
- Teollisuusalueella sijaitsevat vanhat Nastolan ja Veljeskylän kaatopaikat muutetaan erityisalueiksi.
- Loma- tai vapaa-ajanalueeksi muuttuvat alueet Joutsaaressa, Oksjärvellä ja Kumiantien varrella. Samalla Oksjärven pohjoispuolen rantavyöhykkeen (RV/1) rasteria on hieman pienennetty.

- Urheilu- ja virkistysalue laajenee etelään ja mahdollistaa Jokimaan raviradan toiminnan kehittämisen tulevaisuudessa.
- Satama-alue supistuu Niemessä. Muinaismuistoalue muuttuu satama-alueeksi Myllysaassa.
- Viheralueiksi muuttuvat elinkeinoelämän alue Savontiellä sekä asumisen alueet Holmassa, Hörölässä, Kalliojärventiellä ja Ämmälässä. Holman ja Hörölän muutosalueet osoitetaan lisäksi ekologisen kompensaation potentiaalisiksi hyvitysalueiksi. Myös Alvojärven metsä osoitetaan ekologisen kompensaation potentiaalisiksi hyvitysalueiksi.
- Liikenneverkon muutokset: Pyöräilyn aluereitin täydennys Messiläntien varteen, Kariston uudet katulinjaukset, uudet kävelyn tavoitteelliset laatureitit palvelukeskittyisiin, pyöräilyn pääreitit lisäys Helsingintien varteen ja taajamarakenteen sisään Nastolassa, VT24 ja VT12 merkittävästi parannettavat tieosuudet sekä Ahtialan Selkätien katkaisu ajoneuvoliikenteen läpiajolta.
- Kyläalueet muuttuvat kymmenessä kohteessa. Okeroisissa ja Pihtilänmäellä osa kyläalueesta muuttuu asuinalueeksi (A). Toivonojan kyläaluetta laajennettiin ja muutamiin kyläalueisiin tehtiin pieniä rajausmuutoksia.
- Maisemapeltoihin liittyy paljon muutoksia. Uusia tai laajenevia alueita on 20 ja suurimmat alueet Metsäkylässä. Kokonaan tai osittain poistuu 9 aluetta, joista laajin on Pippossa.
- Lisäksi kymmenen nykyisin ympäristöluvalla toimivaa pienempää maa-aineisten ottoaluetta on tuotu näkyviin kaavakartalle.

Lisäksi yleiskaavamerkintöihin ja kaavakarttoihin on tehty joitakin pienempiä muutoksia, tarkistuksia ja päivityksiä:

- Muinaismuistokohteiden tiedot on päivitetty Museoviraston rekisterin mukaiseksi mm. Koiskalassa ja Ristolan laitumella. Uutena kaavamerkintänä on tullut historiallinen kylätontti. Kohteiden esitystavassa on myös tapahtunut jonkin verran muutoksia. Esimerkiksi muinaismuistoalueita on muuttunut pistemäisiksi muinaismuistokohteiksi.
- Joutjärven kirkon pappilarakennus osoitettu asuinalueeksi (A) julkisten palvelujen ja hallinnon alueen (PY) sijaan.
- Pikku-Kukkasen pohjoisrannalla olemassa oleva lomarakennuspaikka on korjattu maa- ja metsätalousalueesta (M) loma-asuntoalueeksi (RA).
- Renkomäessä Yli-Mäkelänkadun ympäristössä on tehty korjauksia asuinalueen (A) ja lähivirkistysalueen (VL) rajauksiin. Lisäksi Lahden ja Orimattilan kaupungin rajalla olevan asuinalueen (A) rajausta on yhteensovitettu Orimattilan Pennala-Pasinan osayleiskaavaan.
- Sähkö- ja kaasulinjoihin on tehty tarkennuksia. Uudet 110 kV:n sähkölinjat on esitetty omalla merkinnällä.
- Latomäen alueelle on merkitty uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Luonnonsuojelualueita (SL) on lisätty Uutelaan, Kärkjärvelle, Ankkuriin, Okeroisiin, Kalkkusenjärvelle, Enonsaareen, Sietikkaan, Villähteelle (Villähteen lehto) ja Mukkulaan (Haapalanmäki). Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri on pienentynyt uuden SL-alueen myötä.

- Luontoarvoja on turvattu kahdella aluelaajennuksella:
Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue.
Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajausta laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.
- Pesäkallion luonnonsuojelualueen sekä retkeily- ja ulkoilualueen esitystarkkuutta on yleispiirteistetty ja tavoitteellisten ulkoilureittien sijaintia alueella on tarkistettu.
- Ulkoilureitistön tavoitteelliseen pääväylään on tehty korjauksia Metsä-Hennalassa.
- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä.

Täysin uusista kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä kolme liittyy kaavakartalle tuotuun uuteen tietoon nykyisestä toiminnasta ja yksi yksittäiseen aluevaraukseen kohdistuviin tavoitteisiin: Peab Asfaltin asfalttiaseman nykyinen ympäristöluvan mukainen toiminta on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle Karistossa. Samoin nykyisiä ympäristöluvalla toimivia pienempiä maa-ainesten ottoalueita on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle. Myös Nastolan vanhat kaatopaikka-alueet on esitetty yleiskaavakartta Erityisalueina (E). Joutsaassa taas on ollut tarve kehittää uudenlainen yhteisöille sopiva loma- ja matkailualue -määräys (R).

Myös Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yleiskaavamääräyksiä on hyödynnetty Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) valmistelussa. Vanhoista määräyksistä lähes viisikymmentä säilyy alkuperäisessä muodossaan ja lähes neljäkymmenen vanhan määräyksen sisältöä on täsmennetty ja

muutettu. Lisäksi vesialueella olevan luonnonsuojelualueen merkinnän esitystapaa on muutettu.

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) neljä yleiskaavamerkintää ja -määräystä poistuu kokonaan. Poistuvista merkinnöistä kaksi on kumoutuvien osayleiskaava-alueiden rajoja. Tavoitteellinen matkailun kävelyreitti korvautuu monipuolisemmalla ja laaja-alaisemmalla kävelyn tavoitteellinen laatureitti -merkinnällä. Lehmuksen selvitysalueelle on esitetty yleiskaavassa uusi perusteltu kaavaratkaisu.

Osayleiskaava-alueet OYK1-OYK4

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) määräyksien mukaan kaavaan rajatuilla alueilla OYK1, OYK2, OYK3 ja OYK4 noudatetaan eri osayleiskaavojen määräyksiä. Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavat kumotaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä. Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen merkinnät ja määräykset jäävät voimaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) myötä ja niiden aluerajausmerkinnät saavat uudet indeksinumerot: OYK1: Enonsaaren osayleiskaava ja OYK2: Uudenkylän osayleiskaava. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavojen alueella.

OYK1: Okeroisten osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK1 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Okeroisten osayleiskaavan määräyksiä. Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava ei ole lainvoimainen kaava.

Osayleiskaavaehdotus on laadittu vuonna 2009, mutta sitä ei ole viety hyväksymiskäsittelyyn. Osayleiskaava sisältää paljon Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja luonnonympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja osayleiskaavaa onkin pidetty suunnittelussa alueen suunnitteluohjeena kaavan lainvoimaisuustilanteesta huolimatta. Okeroisten osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Okeroisten osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) koostuu kuudesta eri teemaisesta, oikeusvaikutteisesta kaavakartasta. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot tuodaan Lahdessa ensimmäistä kertaa esiin koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa omalla yleiskaavan kulttuuriympäristökartalla 2. Vastaavasti Lahden arvokkaimmat luontoarvot kuvataan omalla yleiskaavan kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartalla 4: Vesiensuojelu ja -hallinta. Useampi eri teemainen kaavakartta mahdollistaa uusien ja entistä tarkempien tietojen esittämisen yleiskaavan suurpiirteisellä suunnittelutasolla.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kulttuuriympäristökartalla 2 ja kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö tuodaan esiin niitä Okeroisen alueen kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoja, joita Okeroisten osayleiskaavassa on pyritty turvaamaan. Arvokkaat kulttuuriympäristöt kartalla esitetään valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristön ja maisemat. Lisäksi kartalla esitetään muinaismuistoalueet ja –kohteet, sekä maisemapellot. Uuden oikeusvaikutteisen kartan kaavamerkinnät ja -määräykset ja niiden

taustalla olevat selvitykset turvaavat Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja maiseman arvot osayleiskaavan hengen mukaisesti.

Okeroisten osayleiskaavan kaavamerkinnot ja -määräykset ovat mitoittaneet alueet kylämäistä asumista tiiviimmälle rakentamiselle. Jo edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) Okeroisten asumiseen osoitettuja alueita muutettiin kyläalueeksi (AT) ajatuksena väljempi asumistiheys ilman alueen asemakaavoittamisen tavoitetta. Osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue Ruokosuontien, Ruokokujan, Tikkakalliontien ja Komolantien alueelle sekä Kunnantielle välille Okeroisten mylly – Ruokokuja. Alueen kulttuuriympäristön arvojen vuoksi alueen maankäytön kehitys nähdään tänä päivänä maltillisempänä ja aluetta kehitetään kyläalueena. Kasakkamäen koulun kohdilla oleva Ruokosuontien alue nähdään potentiaalisena tiiviimmän asumisen alueena asemakaavoitettavaksi ja kyseinen alue osoitetaan Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) asuinalueena. Samassa yhteydessä osayleiskaavassa osoitettu meluntorjuntaan tarkoitettu suojaviheralue Ruokosuontien kohdalla tuodaan näkyviin Lahden yleiskaavan 2035 kiertotalouskartalle 5 meluntorjuntatarvemerkinnällä. Vastaavat merkinnät lisätään radan varteen kunnanrajan ja Ala-Okeroistentien välille. Lintulankujan ja Lintulantien alueella oleva elinkeinoelämän alue (TY) on laajennettu Lintulantien länsipuolelle. Nostavantien varressa oleva elinkeinoelämän alue (T) on muutettu osaksi viereistä kyläaluetta (AT) kyläalueen salliessa ympäristöhäiritsemättömät työ- ja liiketilat.

Luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamerkinnot ja määräykset ovat Okeroisten osayleiskaavaa tarkempia ja enemmän luontoarvoja suojelevia.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 on esitetty Okeroisiin tieyhteystarve Nostava – VT12 – Okeroistentie. Okeroisten osayleiskaavan tavoitteena oli vastata tähän maakuntakaavan mukaiseen tieyhteystarpeeseen. Tieyhteystarve on osayleiskaavassa esitetty ohjeellisena Hollolan puolelle maakuntakaavan linjauksesta poiketen. Lahden puolelle maakuntakaavan linjauksen kohdalle on osoitettu maisemallisesti arvokas pelto (MA). Hollolan strategisessa yleiskaavassa 2017 tieliikenteen yhteystarve on huomioitu ja linjattu Nostavan eritasoliittymästä olemassa olevaan Ala-Okeroistentien ja Kuntotien risteykseen. Näin linjattuna maakuntakaavassa osoitettu tieyhteys ei kulje Lahden alueella, eikä yhteystarvetta ole tämän vuoksi huomioitu Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksessa.

Muiden kaavan aluevarauksien osalta Okeroisten osayleiskaavan ja Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) välillä ei ole merkittäviä eroja. Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei ohjaa suoraan rakentamista, vaan rakentaminen tapahtuu rakennusjärjestyksen määräyksien mukaan.

OYK2: Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK2 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksiä. Osayleiskaava on saanut lainvoiman 2011 ja sisältää paljon kaava-alueen luontoarvoihin, sekä erityisesti Ämmälän alueen kulttuuriympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä

kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Kuten edellä Okeroisten osayleiskaavan kohdalla on kuvattu, tuovat Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittavat eri teemaiset, oikeusvaikutteiset kaavakartat paljon uutta tietoa mm.

kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoista, mikä mahdollistaa Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräysten osoittamisen Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yhdyskuntarakenteen aluevarausmerkinnöissä ja niiden rajauksissa ei ole merkittäviä eroja. Suurimmat erot ovat kaavamääräyksissä. Osayleiskaavassa on maisemaan ja kulttuuriympäristöön, sekä luontoarvoihin liittyen tarkempia määräyksiä kuin Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203). Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittaviin, oikeusvaikutteisiin karttoihin 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö ja 4: Vesiensuojelu ja -hallinta tuotavat uudet kaavamerkinnot ja kaavamääräykset tulevat antamaan paljon sitä tietoa yleiskaavaan, jota osayleiskaavan tarkemmat kaavamääräykset sisältävät. Merkittävämpänä puutteena Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) tulee olemaan alueen geologisten arvojen vähäinen kuvaaminen. Geologisten arvojen yhteismitallinen esittäminen yleiskaavassa vaatisi kuntatasoisen selvityksen laatimisen. Lisäksi koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa ei tuoda esiin kaikkia lajistoon liittyviä luontotietoja.

OYK3: Enonsaaren osayleiskaava

Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Enonsaaren osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK1 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205). Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Enonsaaren osayleiskaavan alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

OYK4: Uudenkylän osayleiskaava

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Uudenkylän osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK2 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205), esimerkiksi rantojen osalta on näytetty pääkäyttötarkoitus eli lomarakentaminen (RA).

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Uudenkylän osayleiskaavan alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4:

Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Rantavyöhykkeet RV/1-RV/4

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) määräyksien mukaan kaavassa rantavyöhykkeen RV-rasterilla osoitetuilla rantavyöhykkeillä RV/1, RV/2, RV/3 ja RV/4 noudatetaan eri osayleiskaavojen tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä, kuten Lahden suunta -työn edelliselläkin kierroksella. Tämän lisäksi RV-rantavyöhykkeellä noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL- aluetta, joka pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

RV/1: Luoteis-Nastolan osayleiskaava

Luoteis-Nastolan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/1 - rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Luoteis-Nastolan osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo suuria muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan, mitoitettut ranta-alueet jäävät voimaan Luoteis-Nastolan

osayleiskaavan mukaisesti. Oksjärven pohjoispuolelta on pienennetty Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaisesti voimaan jäävää aluetta taustamaaston osalta. Alueet ovat Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa maa- ja metsätalousaluetta (M) ja alueet tulevat vastaavalla kaavamerkinnällä Lahden yleiskaavaan 2035 (Y-205). Samoin Kalkkusenjärven uusi SL-alue pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

Rantaan rajoittuvan rakentamisen osalta Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/1), jolla Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Luoteis-Nastolan osayleiskaavan RV/1-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/2: Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/2 rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/2), jolla Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan merkinnät ja

määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan RV/2-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/3: Villähde-Koiskalan osayleiskaava

Villähde-Koiskalan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/3-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Villähde-Koiskalan osayleiskaavasta jäi voimaan Kärkjärven länsirannan rantavyöhyke ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/3), jolla Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Villähde-Koiskalan osayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/4: Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaava

Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/4-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/4), jolla Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvään työhön siirtyvät teemat

Seuraavat teemat ja syventymistarpeet ovat nousseet esille Lahden suunta -työn 2021–2025 loppuvaiheessa, ehdotuksesta saaduissa lausunnoissa ja muistutuksissa. Näihin teemoihin ei ehditty syventymään ennen hyväksymiskäsittelyä, mutta ne siirretään tarkasteltaviksi valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvän työn yhteydessä.

- Tarkastellaan liito-orava-alueiden esittämistä yleiskaavakartalla.

- Huomioidaan maakunnallisten arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen aluerajausmuutokset yleiskaavakartalla, kun maakunnallinen selvitys valmistuu ja Päijät-Hämeen maakuntakaavan valmistelu etenee.
- Luonnonsuojeluohjelman alueet on mahdollista tuoda yleiskaavakartalle ennakoidusti luonnonsuojeluohjelman hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
- Tarkastellaan Ämmälän ja Kaukasen alueen asumisen ja elinkeinoelämän varauksia sekä radan länsi- että itäpuolella suhteessa luonnonsuojeluohjelman Myllyojan metsään. Asuinaluevarausta ei voi rajata enää pienemmäksi radan länsipuolella ilman, että se vaikuttaa koko Kaukasen alueen käyttömahdollisuuksiin tulevaisuudessa.
- Huomioidaan Uudenmaan ELY-keskuksen selvityksen tulokset maantieverkon seudullisesta merkittävydestä.
- Syvennetään yleiskaavan ilmastovaikutusten arviointia kokonaisvaltaisemmaksi ja käytetään ilmastovaikutusten arvioinnin tukena yleiskaavan mittakaavatasolle soveltuvaa arviointimenetelmää.
- Tarkistetaan Hollolan kunnan ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa esiin tuomat, kuntarajalla sijaitsevat, yhteissuunnittelua vaativat kohteet.
- Lahden suunta -työtä kehitetään jatkuvasti erityisesti vuorovaikutuksen ja osallisten vinkkelistä. Aineistokokonaisuuden kehittäminen osallisille helpommin käsiteltäväksi kokonaisuudeksi on tärkeä näkökulma kehitystyössä huomioitavaksi.

Aiemmat käsittelyt:

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 24.4.2024 § 41.

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Kaupunkiympäristölautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavan esityksen:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 29.4.2024 § 178.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asian esittelijän, kaupunginjohtaja Niko Kynnäräisen päätösehdotus oli seuraava:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma

2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Jatkotoimenpiteet

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä nykyisin voimassa olevat Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), OYK1: Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava sekä OYK2: Miekkiö-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaava kumoutuvat kokonaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: Kunnallisvalitus, valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: ote ilman liitteitä + kaupunginhallituksen vastineliite lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry,

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Jokimaan omakotiyhdistys ry, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED])

kv

Kv: ote ilman liitteitä lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]),

sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY -keskukselle.

Liitteet

- 1 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 1: Kestävä yhdyskuntarakenne
- 2 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 2: Kulttuuriympäristö
- 3 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 3: Luonto- ja viherympäristö
- 4 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 4: Vesiensuojelu ja -hallinta
- 5 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 5: Kiertotalous
- 6 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 6: Kestävä liikkuminen
- 7 Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP 2021-2025
- 8 Lahden suunta 2021-2025 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 21.10.2024
- 9 Lahden suunta 2021-2025 tavoitteet, KV 5.9.2022
- 10 Lahden suunta -työn 2021–2025 selostus
- 11 Yleiskaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet 7.11.2024
- 12 Lahden suunta -työstä 2021–2025, valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvään työhön, siirtyvät teemat
- 13 Lahden suunta -työn 2021-2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun 1.11.2022 pöytäkirja
- 14 Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun 11.9.2024 pöytäkirja
- 15 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut lausunnot
- 16 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut muistutukset

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

- 17 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saatujen lausuntojen tiivistelmät ja vastineet niihin
- 18 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saatujen muistutusten tiivistelmät ja vastineet niihin
- 19 Lahden suunta -työ 2021–2025 luonnos - vaikutusten arviointi 5.6.2023
- 20 Lahden yleiskaava 2035 – Liikenteellisten vaikutusten arviointi. Kaavaluonnosvaiheen taustaraportti 6.6.2023
- 21 Lahden yleiskaava 2035: Liikenteellisten vaikutusten arviointi, kaavaehdotusvaiheen liikenteellisiä vaikutuksia tarkentava taustaraportti 28.3.2024
- 22 Lahden suunta -työ 2021–2025 ehdotus - vaikutusten arviointi 15.4.2024
- 23 Vertailutaulukko luonnos- ja ehdotusvaiheen kaavamääräyksistä
- 24 Vertailukuvaparit luonnokseen ehdotusvaiheessa tehdyistä muutoksista
- 25 Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin
- 26 Asuinalueiden sosioekonominen tarkastelu
- 27 Ikäihmisten paikat ja asumisen tarpeet
- 28 Kaupunkipientialoselvitys
- 29 Lasten ja nuorten kasvun vastuualueen palveluverkkosuunnitelma 2021
- 30 Raportti Lahden elinkeinoelämäselvitys 2024
- 31 Esiselvitys arkeologisesta selvitystarpeesta Lahden kaupungin alueella 6.11.2024
- 32 Kulttuurimaisemat Lahti 2024 pienennetty alle 40MB
- 33 Rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi 22.11.2024 pienennetty 27 MB
- 34 Hulevesimerkinnot ja -määräykset Lahden yleiskaavassa – Taustaraportti liitekartoineen 2.4.2020
- 35 Lahden ekologinen verkosto. Opinnäytetyö, YAMK. Uronen, Carita. 2019
- 36 Lahden liito-oravakarttoitus 2023. Julkinen versio
- 37 Yleiskaavatyön luontotyyppiselvitykset 9.10.2024 pienennetty 35MB
- 38 Selvitys Lahden tärkeimmistä ekosysteempipalveluista 2019
- 39 Virkistysalueverkoston yleissuunnitelma 2020
- 40 Lahden suunta 2021-2025-työn yleiskaavan kiertotalousteemaan liittyvät selvitykset 2022
- 41 Päijät-Hämeen tuulivoimaselvitys
- 42 Kestävät matkaketjut Päijät-Hämeessä
- 43 Alueellinen junaliikenneselvitys - Infrastrukturi, kapasiteetti ja kalusto
- 44 Alueellisen junaliikenteen selvitys - Osaprojekti 2 - maankäyttö
- 45 Alueellisen junaliikenteen jatkoselvitys - liikennöintikustannukset ja matkustajapotentiaali
- 46 Alueellisen junaliikenteen jatkoselvitys: Matkustajapotentiaalin päivitykset
- 47 Kerava–Lahti–Kouvola aluevaraus selvitys
- 48 Junaliikenteen mahdolliset seisakepaikat Lahden kaupungissa, raportti liitekartoineen
- 49 Päijät-Hämeen pääpyörätieverkko
- 50 Raskaan liikenteen latausinfra - Päijät-Hämeen tarpeet ja mahdollisuudet
- 51 Lahden citylogistiikka -selvitys. Raportti 2.6.2022.
- 52 Kävely kunniaan! Lahden kävely-ympäristöjen käyttäjälähtöinen suunnittelu. Diplomityö, Erika Kukkonen, 27.3.2023

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

- 53 Lahden liito-oravaselvitys 2023. Salassapidettävä JulkL 24.1 § 14 kohta.
- 54 Ei-julkinen asiakirja
- 55 Ei-julkinen asiakirja
- 56 Ei-julkinen asiakirja

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

407

Lahden suunta -työ 2021-2025: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021-2025 hyväksyminen KV

8726/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kestävän liikkumisen asiantuntija Aliisa Heinäaro p. 044 416 3307

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) 2021–25, jonka tavoitevuosi on 2035.”

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Työn tavoitteena on suunnitella tulevaisuuden kestävää kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Lahden

suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikkumisen edistämiseksi. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävää, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on tullut EU:n Euroopan laajuista liikenneverkkoa koskevan TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolvumukohdissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu. Seudullisen ohjelman laadinta on käynnissä osana Päijät-Hämeen liikennejärjestelmätyötä.

Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP laadittiin Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikkumisen osalta Lahden strategian mukaisen hiilineutraalisuustavoitteen sekä MAL-sopimukseen 2021–2031 sekä kaupungin ilmasto-ohjelmaan kirjatun kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden (yli 50 % kaupungin sisällä tehtävistä matkoista) toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävän kaupunkiliikkumisen edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Ohjelmaan on päivitetty edellisen ohjelmakauden toimenpidekokonaisuuksien ja toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty ne

kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia toimenpidekokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä.

Toimenpidekokonaisuudet on koottu strategian otsikoiden alle: kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva.

Ohjelmassa esitetty toimenpidekokonaisuuksien priorisointi ohjaa niiden keskinäistä painotusta ja ajoittamista nelivuotisten valtuustokausien tahdissa. Lisäksi on tunnistettu jatkuvasti käynnissä olevat, läpileikkaavat kokonaisuudet.

Lahden suunta -työtä tehtiin yhdessä osallisten kanssa

Lahden suunta -työtä on tehty aktiivisesti kuntalaisia ja muita yhteistyötahoja kuullen. Osallistuminen on järjestetty osana Lahden suunta -kokonaisuutta yleiskaavan osallistumismenettelyn mukaisesti. Tämä vuorovaikutus on kuvattu tarkemmin yleiskaavan hyväksymispäätöksen yhteydessä. Samoin kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman vaikutuksia on arvioitu yhdessä yleiskaavan vaikutusten kanssa ja vaikutukset on kuvattu Lahden suunta -työn ehdotuksen vaikutusten arvioinnin raportissa.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman viimeistely

Lahden suunta ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on lisätty saadun palautteen perusteella toimenpidekokonaisuuksien priorisointi, joka on tehty yhteistyössä työryhmän kanssa. Priorisoinnissa luokiteltiin kokonaisuudet kahdelle seuraavalle valtuustokaudelle sekä tunnistettiin kolme läpileikkaavaa kokonaisuutta. Kaikkia ohjelman osia pyritään jatkuvasti edistämään, mutta työn pääpaino on määritelty priorisoimalla kokonaisuuksia.

Valtuustokaudella 2025–2029 erityisesti edistettäviä kokonaisuuksia ovat seuraavat kuusi: joukkoliikenteen kehittäminen, houkutteleva kävelyn ja pyöräilyn ympäristö, koululaisten kestävän liikkumisen edistäminen, kestävän työmatkaliikkumisen edistäminen, sähköisen liikenteen edistäminen ja keskustavisio 2040.

Valtuustokaudella 2029–2033 edistetään erityisesti seuraavia viittä kokonaisuutta: pyöräilyn tavoiteverkko, kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen, liikenteen ja liikkumisen data, liityntäpysäköinnin kehittäminen ja citylogistiikka. Myös edelliselle valtuustokaudelle määriteltyjen kokonaisuuksien edistäminen jatkuu.

Läpileikkaavat kolme kokonaisuutta ovat ominaisuuksiltaan vahvasti muita teemoja tukevia sekä jatkuvasti eteneviä. Nämä kolme ovat liikenneturvallisuus, kestävän liikkumisen viestintä ja vuorovaikutus sekä palveluverkon ja liikenteen suunnitteluyhteistyön kehittäminen.

Ehdotusvaiheessa saadun palautteen perusteella kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa on täydennetty seurannan osalta. Lisäksi on tehty joitakin korjauksia ja tarkistuksia teksteihin ja muotoiluihin.

Ohjelman hyväksyminen

Lahden suunta -työtä on tehty kokonaisuutena, mutta päätöksenteossa yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on eriytetty eri asiakohdiksi, koska niiden hyväksymistä ja muutoksenhakua säätelee eri lainsäädäntö. Yleiskaavan hyväksymisestä on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma etenee kuntalain mukaisesti.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Liitteet

57 Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP 2021-2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

408
Viheralueohjelma 2035 KV

4688/10.03.01.05/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Maisema-arkkitehti Silvast Maria p. 044 416 3044

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden viheralueohjelma 2035:n.”

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 13.11.2024

§ 141

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se esittää edelleen Lahden kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy Lahden viheralueohjelma 2035:n.

Perusteluosa

Lahden strategisena tavoitteena on olla ympäristökaupunki. Lahdella on tavoitteena olla hiilineutraali ja luontoposiitiivinen. Luontoposiitiivisuuteen pyritään pääsemään vuoteen 2030 mennessä. Lahden keskustavisiassa yksi keskeisistä kehityskohteista oli kaupunkivihreän lisääminen keskustan alueelle. Lahden viheralueohjelman päivitys vastaa osaltaan näihin tavoitteisiin.

Lahden viheralueohjelma 2035 on uudistettu versio Lahden nykyisestä viheralueohjelmasta, jonka tavoitevuosi oli 2025. Päivitetyssä viheralueohjelmassa on painotettu erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumista, luontokadon hillitsemistä sekä viheralueiden hyvinvointi- ja elinvoimavaikutuksia. Talouden tasapainottamistarpeiden myötä myös resurssien suunnitelmallinen kohdentaminen on noussut keskeiseksi aiheeksi.

Viheralueohjelma on strateginen suunnitelma, jossa linjataan kaupungin yhteiset toimintatavat liittyen viheralueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet toiminnalle ja listataan toimenpiteitä, joilla näihin päästään. Viheralueohjelman linjausten perusteella laaditaan tarkempia periaatteita eri osa-alueiden toimintaohjeiksi. Esimerkiksi metsien hoidosta, vieraslajien torjunnasta, luonnonsuojelualueiden perustamisesta ja leikkipaikkaverkostosta laaditaan tai on laadittu tarkemmat suunnitelmat, joissa pureudutaan tarkemmin yksityiskohtiin.

Viheralueohjelmaa on valmisteltu kaupungin sisäisesti laajassa yhteistyössä organisaation eri yksiköiden välillä. Ohjelmaa on myös esitelty asukkaille kesällä ja syksyllä 2024. Ohjelman toteutumista tullaan seuraamaan vuosittain mittareilla, jotka viedään Lahden ympäristövahti-palveluun.

Viheralueohjelman tavoitteet on jaettu viiteen teemaan: Luonto, Ilmasto, Maisema, Ihminen ja Tieto. Tavoitteet koskevat kaikkia kaupungin maantieteellisen alueen viheralueita. Viheralueohjelman toimenpiteet koskevat kaupungin omaa toimintaa. Välillisesti toimenpiteiden toteuttaminen voi koskea myös yksityisiä alueita.

Viheralueohjelman toimenpiteistä on laadittu erillinen taulukko, jossa toimenpiteille on nimetty päävastuutaho sekä arvio aloittamisvuodesta. Lisäksi on arvioitu toimenpiteiden kustannusvaikutuksia. Toimenpiteitä toteutetaan vuosittaisten henkilöresurssien ja budjettiraamien mukaisesti. Myös hankerahoituksia voidaan hakea, mikäli sopivia rahoitushakuja tulee.

Viheralueohjelman 2035 tavoitteena on parantaa Lahden kaupungin viherympäristöä ja sosiaalista hyvinvointia. Se vastaa tehokkaasti ilmastonmuutoksen, luontokadon ja ihmisten hyvinvoinnin haasteisiin. Ohjelmaa tarkastellaan vuosittain, jolloin määritellään millä resursseilla eri toimenpiteitä voidaan lähteä viemään eteenpäin. Yhteinen tahtotila ja toimintatavat ovat ohjelman tärkeimpiä periaatteita.

Liitteet: Lahden viheralueohjelma 2035, toimenpidetaulukko ja vaikutusten ennakoarviointi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

- 58 Viheralueohjelma 2035
- 59 Viheralueohjelma 2035 toimenpidetaulukko
- 60 Viheralueohjelma 2035 vaikutusten ennakoarviointi

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

409

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista KV

1904/00.01.01.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi."

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Konserni- ja tilajaosto, 18.11.2024

§ 101

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Omistajaohjauksen johtaja Ignatius Veli-Pekka

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Päätösehdotus

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa omistajapoliittisena ohjeenaan Lahden Talot Oy:lle käynnistää selvitystyön, jonka tavoitteena on lisätä kaupungille maksettavia osinkoja myymällä tarkoituksenmukaisia osia Lahden Talot Oy:n vapaarahoitteisesta kiinteistökannasta.

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Sirkku Hildén teki hylkäsesityksen. Hylkäsesitystä kannatti jäsen Erkki Nieminen. Puheenjohtaja totesi, että asiasta täytyy äänestää. Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä ja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Sirkku Hildénin hylkäsesitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Kaikkonen Jouni, Rantanen Ida ja Ratia Jorma) ja 2 EI-ääntä (Sirkku Hildén ja Erkki Nieminen). Äänestyslista otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Perusteluosa

Valtuutettu Tuomas Sorsa ja 22 muuta valtuutettua 15.4.2024:

”Lahden kaupungin yleinen taloustilanne

Lahden kaupungin taloustilanne on erittäin haastava. Lahden kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä aloittaa talouden tasapainotukseen liittyvän työskentelyn nopeutetulla aikataululla ja tämä

tulee tarkoittamaan merkittäviä toimenpiteitä lahtelaisten kannalta. Investointien sekä palveluiden leikkaukset sekä veronkorotukset ovat varmasti työryhmän agendalla.

Lahden Talot Oy on yksi Lahden 100 % omistuksessa olevista konserniyhtiöistä. Lahden Talot Oy omistaa itse kaksi tytäryhtiötä (Lahden Asunnot Oy sekä Lahden Palveluasunnot Oy). Lahden Talot toimivat kilpailuilla markkinoilla. Lahden Talot- konsernin kokonaisliikevaihto oli vuonna 2023 n. 57 miljoonaa euroa ja käyttökatetta konserni teki noin 22 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli noin 420 miljoonaa euroa. Lahden Talot -konserni on tulouttanut osinkoja Lahden kaupungille 0,5 milj. euroa vuodessa ja taso on pysynyt samana useamman vuoden ajan. Lahden Talot -konsernin yritysarvoksi on arvioitu yli 600 miljoonaa euroa.

Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin strategisen tarkastelun sekä myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista

Osana Lahden kaupungin talouden tasapainotustavoitteita on syytä tarkastella kaikki mahdolliset keinot. Lahden Talot -konsernin myynti rajattiin poliittisella päätöksellä tarkastelun ulkopuolelle ja nykyisessä toimintaympäristössä tämä päätös pitää tarkastella uudelleen. Näin ollen Lahden Talot -konsernin rooli ja mahdollinen myynti kaupungin talouden vahvistamiseksi tulee perata läpi. Myynnin selvittäminen on verrattain vaativat prosessi ja se tulee käynnistää välittömästi. Konsernin myynti tulee kokonaisuudessaan vaatimaan mm. lainojen uudelleen järjestelyn, jonka myötä Ara-rajoitteista päästään irtautumaan. Selvitystyön monimutkaisuuden takia tämä selvitystyö tulee käynnistää välittömästi.

Arvioitu potentiaali (tarkentuu tarkastelun edetessä)

Lahden Talot -konsernin myyntiin sisältyy merkittäviä potentiaaleja Lahden kaupungin talouden näkökulmasta; joskin myyntiprosessiin liittyy useita epävarmuuksia ja selvitystä vaativia yksityiskohtia. Konsernin velaton arvo tarkentuu myyntiprosessin selvityksen aikana. Lahden kaupunginvaltuuston hyväksymän sijoitussuunnitelman mukaan 2,4 %:n reaalitytuotolla (ts. inflaatiokorjattu tuotto), sekä myyntitulot täysin sijoitettuna tämä tulee kuitenkin tarkoittamaan nykyistä osinkotasoa merkittävästi korkeampaa tuottoa Lahden kaupungille (arvio 8–10 milj. € vuodessa, tarkentuu selvityksen aikana). Verrattuna nykyiseen osinkotasoon tasoa voidaan pitää merkittävästi suurempana (0,5 milj. €) ja selvittämisen arvoisena. Tämän lisäksi velkoja poistuu suoraan Lahti-konsernin taseesta merkittävästi (arvio 240–270 milj. €, tarkentuu selvityksen aikana), joka parantaa Lahden kaupungin suhteellista velkaantuneisuutta huomattavasti (kuntalaki 129 §).”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Loppuvuodesta 2023 Lahden kaupungin yhtiöomaisuuden tarkasteluun kilpailutettiin asiantuntijapalveluja tuottava kumppani. Kilpailutuksen perusteella KPMG Oy Ab:n valittiin palveluntuottajaksi Lahti-konsernissa tehtävien mahdollisten muiden kuin Lahti Energia Oy:tä koskevien yritysjärjestelyjen tueksi (10.01.2024, 1/2024).

Lahden kaupungin omistajaohjauspalvelut antoi KPMG Oy Ab:lle huhtikuussa 2024 toimeksiannon laatia Lahden Talot -konsernin käyvän arvon analyysin ja myytävyyteen liittyvän selvityksen. Selvityksessä tarkasteltiin Lahden talot -konsernia koskevia ARA-rajoitteita ja

mahdollisuuksia ja keinoja irtaantua rajoitteista. Selvitys on esitetty tämän asian aiemman käsittelyn liitteissä.

Konserni- ja tilajaosto on tehnyt kaikille merkittävälle konserniyhtiöille yhtiökohtaiset omistajastrategiat. Lisäksi kaupunginvaltuusto on osana talousarviota määrittänyt yhtiöille tavoitteet. Lahden Talot Oy:n omistajastrategiassa tahtotilaksi määritettiin osinkotulojen kasvattaminen ja lisäksi todettiin, että yhtiön strategista roolia tulee vahvistaa mm. opiskelija-asumisen kehittämisellä. Lahden Talot Oy:n kehittämistavoitteeksi asetettiin vapaarahoitteisen kiinteistökannan kasvattaminen osingonjaon mahdollistajana.

Lahden Talot Oy:n omistajastrategia

Lahden kaupunki 100 %

Markkinaehtoinen

Tehtävä	Toimiala yhtiöjärjestyksestä: Yhtiön toimialana on rakennuttaa tai hankkia omistukseensa tai hallintaansa vuokra-, omistus- ja osuomistusasuntoja, sekä tarjota niitä vuokrattavaksi. Omistamisen tarkoitus: strateginen, finanssi
Omistajastrateginen tahtotila	Strateginen rooli: Kaupungin strategiaa tukevaa roolia tulisi lisätä, opiskelija-asunnot uusi strateginen rooli Tehostuminen: Osinkotuoton kasvattaminen
Omistamisen riskit	Kaupungin vastuut arvioidaan kuntalain 129 § mukaan Strategisen roolin alikäyttö Omistaja-arvon kehitys; kannattavuus ja kilpailukyvyyn säilyminen
Kehittämistavoitteet	Vapaarahoitteisen asuntokannan osuuden kasvattaminen osingonjaon mahdollistajana Asuntopolitiittisen ohjelman ohjaava vaikutus kaupunkistrategian toteuttamisessa

Talousarviossa 2024 valtuusto antoi Lahden Talot Oy:lle seuraavat yhtiökohtaiset tavoitteet:

- Turvallinen, kohtuuhintainen ja energiatehokas vuokra-asuminen.
- Oman pääoman tuotto vähintään 10 %.
- Osallistuminen MAL-sopimuksen toteuttamiseen.

Lahden Talot -konsernin omistamista asunnoista n. 8 % on vapaarahoitteisia ja loput 92 % ARA-kohteita. ARA-kohteet ovat valtion tuella rakennettuja vuokra-asuntoja, joita koskevat laissa säädetyt käyttö- ja luovutusrajoitukset. ARA-kohteita koskevat rajoitteet rajaavat merkittävästi omistajan tai yhtiön mahdollisuutta myydä ARA-rajoitteiden piirissä olevia kohteita ja alentavat myynnistä saatavaa potentiaalista kauppahintaa. Rajoitteet rajoittavat myös omistajalle maksettavaa osinkotasoa. ARA-kohteet voidaan luovuttaa ainoastaan muille ARA:n nimeämille yleishyödyllisille yhtiöille ja kohteiden korkein sallittu luovutushinta on ARAn määrittelemä luovutuskorvaus. Käytännössä siis potentiaalisten ostajien määrä on hyvin rajattu.

Konsernin vapaarahoitteiset kohteet ovat emoyhtiö Lahden Talot Oy:n omistuksessa. Markkinaehtoinen hinnanmäärittely on mahdollista vain näissä vapaarahoitteisissa kohteissa. KPMG Oy Ab:n laatimassa selvityksessä todetaan, että vapaarahoitteisen kiinteistöomaisuuden myynnillä voidaan saavuttaa arvion mukaan 32-43 miljoonan euron myyntitulo. Vapaarahoitteinen kiinteistökanta ei ole laadultaan eikä myytävyydeltään tasalaatuista johtuen siitä, että kiinteistöt ovat rakennettu eri aikoina, kiinnostavuudeltaan erilaisille alueille ja peruskorjauksia on toteutettu tarvelähtöisesti. Koko vapaarahoitteista kiinteistökantaa tulee tarkastella, mutta huomioon tulee ottaa myös osakokonaisuuksien tarkastelu ja löytää optimaalinen ratkaisu mahdollisesti myytävistä kiinteistöistä. Mahdollinen myynti tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ottaen huomioon kaupungin asuntopolitiikka, markkinatilanne sekä myynnin kannalta optimaalinen ajankohta.

Lahden Talot Oy maksaa kasvavaa osinkoa, vuonna 2024 600 000 euroa. Osinkotason kehittymistä mahdollistaa yhtiön vapaarahoitteisen kannan kasvu, mutta osinkotuottojen kasvu on omistajan näkökulmasta liian

hidasta, että siitä olisi välitöntä apua kaupungin heikkoon taloustilanteeseen.

Vapaarahoitteisen kiinteistökannan tai sen osien irrottaminen Lahden Talot -konsernista saattaa vaikuttaa muuhun liiketoimintaan, mutta sillä ei tunnisteta olevan suuria vaikutuksia yhtiön toimintaan. Tehtävä tarkastelu tarkentaa mahdollisen myynnin vaikutuksia niin Lahti- konserniin kuin Lahden Talot- konserniin. Tämänhetkisen tiedon valossa vapaarahoitteisen kannan tai osan siitä poistuminen heikentäisi yhtiön osingonmaksukykyä vain vähän tuloksenteon näkökulmasta. Myynnin onnistumisella tunnistetaan olevan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia Lahden Talot Oy:n mahdollisuudelle maksaa kaupungin talousahdinkoa helpottava lisäosinko kertaluoteisesti.

Toimenpiteet valtuustoaloitteen johdosta

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa omistajapoliittisena ohjeenaan Lahden Talot Oy:lle käynnistää selvitystyön, jonka tavoitteena on lisätä kaupungille maksettavia osinkoja myymällä tarkoituksenmukaisia osia Lahden Talot Oy:n vapaarahoitteisesta kiinteistökannasta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: Lahden Talot Oy

Liitteet

61 Äänestyslista KTJ 18.11.2024 § 101

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

6 Käyvän arvon analyysi ja myytävyyteen liittyvä selvitys - Lahden Talot - 10.5.2024 -

2 JULKINEN

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

410 Hallintosäännön muuttaminen KV

1523/00.01.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara p. 044 716 1416

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön olemaan voimassa 1.1.-31.5.2025 välisen ajan.

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön tulemaan voimaan 1.6.2025 alkaen.”

Perusteluosa

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevien lainsäädäntömuutosten vuoksi Lahden kaupungin hallintosääntöä on tarpeellista muuttaa. Samalla hallintosääntöön tehdään myös muita lisäyksiä, täsmennyksiä ja teknisiä korjauksia.

Kaupunginvaltuusto päätti 7.10.2024 § 106 muutoksista kaupungin toimielinorganisaatioon 1.6.2025 alkaen ja periaatteista hallintosääntömuutoksen jatkovalmistelun osalta. Toimielinorganisaatiota koskevat toimivaltasäännökset tuodaan nyt päätöksentekoon.

1.1.2025 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET

Työllisyyspalveluasiat

Hallintosääntöön lisätään säännös, että Lahden kaupungin työvoimaviranomaisena toimii elinvoima- ja työllisyysjaosto, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisista tehtävistä, lukuun ottamatta yksilöitä koskevia päätöksiä. Näistä päättää työllisyyspalvelujohtaja. Elinvoima- ja työllisyysjaosto hyväksyy työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelman ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Toimivaltasäännökset kirjataan hallintosäännön kaupunginhallitusta, konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueetta koskevaan toimivaltataulukkaan.

Rakentamislain voimaantulosta johtuvat muutokset

Uusi rakentamislaki (751/2023) korvaa pääosin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 1.1.2025 alkaen. Jäljelle jäävä osa muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Viittaukset näihin lakeihin päivitetään kaupunkiympäristön palvelualueen toimivaltataulukkaan. Toimivallan jakoa tarkistetaan kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan yksikön välillä, ja maisematyöluhia sekä osoitenumeroita koskevat kohdat poistetaan tarpeettomina.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Toimivalta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymiseen (vesihuoltoL 8 §) ehdotetaan siirrettäväksi valtuustolta kaupunkiympäristölautakunnalle päätöksentekoprosessin yksinkertaistamiseksi. Kyse on teknisestä asiasta, jossa käytännössä uudet edellisen päätöksen jälkeen asemakaavoitetut alueet liitetään toiminta-alueeseen.

Kansainväliset ruumiinkuljetukset

Kansainvälisen ruumiiden kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta annetun muutosasetuksen 2 §:n mukaan sopimuksen tarkoittama toimivaltainen viranomainen on Suomessa sen kunnan asianomaisen toimielimen määräämä terveystarkastaja, josta kansainvälinen kuljetus alkaa. Kaupunkiympäristön palvelualueen toimivaltataulukoon lisätään täsmennys, että toimielimenä toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Sijoitustoimet ja vakuuksien hyväksyminen

Hallintosäätöön lisätään kaupunginhallituksen tehtäväksi sijoitustoimien varainhoidon ulkoistamisen ja varainhoitomallin hyväksyminen.

Kaupunginjohtaja päättää sijoituksista hallituksen ohjeiden mukaisesti. Lisäksi kaupunginjohtaja hyväksyy vakuudet kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille, ja kaupunginhallitus päättää vakuuksista muiden yhteisöjen osalta. Lisäykset perustuvat kuntalain 129 §:ään.

Jäämistövarojen kohdentaminen

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää suurien jäämistövarojen (>50 000 €) käytöstä ja viranhaltija pienempien varojen osalta. Tämä mahdollistaa jäämistövarojen joustavan hyödyntämisen.

Valtuustotoimikunnan varajäsenet

Valtuustoa koskevien sääntöjen 1 a §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto toimii valtuustotoimikunnan varsinaisina jäseninä, ja jokaiselle valitaan varajäsen. Käytännössä toimikunnan työskentelyssä on kuitenkin korostunut puheenjohtajiston asema sekä siihen liittyvät velvoitteet ja sidosryhmäsuhteet. Varajäseniä ei siksi ole kutsuttu kokouksiin jäsenten poissa ollessa. Tämän vuoksi viittaus varajäseniin ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Teknisiä muutoksia

Hallintosääntöön on tehty teknisiä korjauksia ja täsmennyksiä, päivitetty nimikkeitä (esim. esimies → esihenkilö) ja termejä (esim. johtosääntö → toimintasääntö; sivistyksen palvelualueen yksiköiden nimet). Lisäksi on yhtenäistetty hallinnollisten käsitteiden, lakiviittausten ja erilaisten lyhenteiden käyttöä sekä poistettu hallintosäännöstä tarpeettomia kohtia.

1.6.2025 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET

Kaupunginhallituksen toimivalta

Kaupunginhallitus vastaa 1.6.2025 alkaen kaikista omistajaohjauksen tehtävistä, jotka aiemmin jakautuivat kaupunginhallituksen ja konserni- ja tilajaoston kesken. Lisäksi kaupunginhallitus ottaa vastuulleen kaikki toimitila-asiat sekä elinkeino-, ympäristö-, korkeakoulu- ja työllisyyspolitiikan. Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta vastaa puolestaan elinkeino- ja työllisyyspalveluista ja korkeakoulu yhteistyöstä sekä toteuttaa ympäristöpolitiikan mukaisia toimia. Päätöksenteon keskittäminen vahvistaa kaupunginhallituksen roolia kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksessa ja koordinoinnissa sekä parantaa kaupungin kykyä toimia laaja-alaisessa yhteistyössä eri sektoreiden ja sidosryhmien kanssa.

Lautakuntien toimivalta

Lukiokoulutus, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen siirretään elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen.

Vaikka lukiokoulutus on yleissivistävää koulutusta, sen siirto elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen on perusteltua koska lukiokoulutuksella on merkittävä rooli alueellisen osaamisen kehittämisessä sekä elinkeino- ja työllisyysnäkökulmien edistämässä. Lukioasioiden käsittely samassa lautakunnassa korkeakouluysteistyöasioiden kanssa mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön ja tarjoaa synergiaetuja. Lisäksi yhteydet muihin toisen asteen toimijoihin, kuten koulutuskeskus Salpaukseen, vahvistuvat luontevasti.

Liikunta- ja kulttuuripalvelut ovat tärkeä osa kaupungin elinvoimaisuutta, minkä johdosta ne siirretään elinvoima ja hyvinvointilautakuntaan.

Osallisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liittyy kaikkeen kaupungin toimintaan, mutta sitä koskevan päätöksenteon siirtäminen elinvoima- ja hyvinvointilautakuntaan mahdollistaa tehokkaimmalla tavalla näiden näkökulmien kokonaisvaltaisen käsittelyn. Myös jäämistövaroja koskeva päätöksenteko kuuluu 1.6.2025 alkaen elinvoima- ja hyvinvointilautakunnalle.

Vastaavasti edellä todetut tehtävät poistetaan sivistyksen palvelualueen erillissäännöistä. Sivistyslautakunnan alaisuuteen siirretään hyvinvoinnin ja vapaa-ajanlautakunnalle kuulunut nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalveluiden järjestäminen ja kehittäminen. Wellamo-opiston johtokunnan ja

kaupunkiympäristön palvelualueella toimivien lautakuntien toimivaltaan ei esitetä muutoksia.

Muita yksittäisiä muutoksia

Nuorisovaltuuston edustajalla myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus elinvoima- ja hyvinvointi-, sivistys- ja kaupunkiympäristölautakuntien kokouksissa. Säännöksellä edistetään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.

Teknisenä muutoksena korjataan valtuuston 7.10.2024 § 106 hyväksymiin säännöksiin hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnan nimi elinvoima- ja hyvinvointilautakunnaksi. Nimimuutos kuvastaa vahvemmin toimielimen ja palvelualueen yhteyttä.

JATKOVALMISTELU

Hallintosäännön toimielimiä koskevilla muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia viranhaltijaorganisaatioon, minkä johdosta asiaa tullaan käsittelemään yhteistoiminnassa. Hallintosäännön muutokset viranhaltijaorganisaatioon tuodaan päätöksentekoon keväällä 2025.

Muutoksenhaku

Kh: Muutoksenhakukielto

Kv: Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: Kv

Liitteet

63 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.1.-31.5.2025 muutokset näkyvillä

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

- 64 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.1.-31.5.2025 puhdas versio
- 65 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.6.2025 alkaen, muutokset näkyvillä
- 66 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.6.2025 alkaen, puhdas versio

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

411

Lahden kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden kokouspalkkiot

5231/00.01.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Lakiasiaintohtaja Pekka Virkkunen p. 044 416 3072

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy oheisen ohjeen Lahden kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille maksettavista kokouspalkkiosta. Ohje tulee voimaan 1.6.2025.

Perusteluosa

Lahden kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden kokouspalkkioita on viimeksi muutettu 1.1.2016. Kokouspalkkio on tällä hetkellä kaikkien toimielinten kokouksista 100 € eikä sitä koroteta yli 3 tunnin kokouksista. Kokouspalkkion ovat saaneet sekä kokouksissa vakinaisesti läsnä olleet viranhaltijat ja työntekijät sekä kokouksessa esiintyneet tilapäiset asiantuntijat. Kokouspalkkiot ovat korvanneet mahdolliset ylityökorvaukset ja ovat jääneet erityisesti pitkien kokousten osalta varsin mataliksi.

Ehdotuksessa esitetään, että viranhaltijoille ja työntekijöille maksettaisiin sama kokouspalkkio kuin toimielimen jäsenelle. Palkkiota ei kuitenkaan enää suoritettaisi kokouksessa tilapäisenä asiantuntijana esiintyvälle viranhaltijalle tai työntekijälle. Kokouspalkkiota ei koroteta, vaikka kokous olisi yli 3 tuntia pitkä. Esitys perustuu sille, että palkkiot olisivat mahdollisimman yksinkertaisesti hallittavissa ja palkanlaskennan kannalta helppo laskea.

Muissa kaupungeissa viranhaltijoiden ja työntekijöiden kokouspalkkioiden osalta on suurta vaihtelua. Erityisesti ylityökorvauksien (raha tai vapaa) käyttämisessä on vaihtelua ja jossain määrin epämääräisyyttä eli jossain kaupungeissa osa työntekijöistä saa kokouspalkkion ja osa ylityökorvauksen tai työaikaliukuman ja KVTES mukaiset ilta-/yölisät. Osalla kaupungeista ei kokouspalkkioita ole nostettu yli 15 vuoteen ja ne ovat sen vuoksi erittäin matalia. KVTES:in mukainen iltalisä on 15 % lisä tuntipalkkaan ja yölisä on vastaavasti 30 %.

Seuraavassa yhteenveto eräiden isompien kaupunkien kokouspalkkioista:

Espoo:

KV ja KH 80 €, lautakunnat 60 € ja toimikunnat 40 €;

yli 3 tunnin kokouksista 50 % korotus jokaiselta alkavalta tunnilta

Hyvinkää:

KV ja KH 95 €, lautakunnat ja jaostot 80 €, toimikunnat 65 €;

yli 3 tunnin kokouksista 50 % korotus

Jyväskylä:

Kokonaistyöajassa oleville ei palkkiota, muille klo 18 jälkeen palkkio ja työaikasaldon kertymä.

Kuopio:

KV ja KH 41 €, lautakunnat, 34 €, toimikunnat 24 €

Oulu:

Työaikakorvausten piirissä olevat työaikaliukuman puitteissa ja klo 18 jälkeen KV TES lisät, muille KV ja KH 61 €, lautakunnat, toimikunnat yms. 51 €; yli 3 tunnin kokouksista 50 % korotus jokaiselta alkavalta tunnilta

Tampere:

Ei kokouspalkkioita, kokoukset hoidetaan työaikaliukuman puitteissa, lisäksi maksetaan iltalisä klo18 jälkeen ja yölisä 20 jälkeen.

Turku:

2/3 osaa ao. toimielimen luottamushenkilön palkkiosta, yli 3 tunnin kokouksista 50 % korotus jokaiselta alkavalta tunnilta

Tällä hetkellä Lahden kaupungilta kuluu kokouksissa pysyvästi läsnä olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden kokouspalkkioihin yhteensä n. 102.000 € vuodessa. Nyt esitetty korotus aiheuttaisi n. 45.000 €:n menojen korotuksen. Toimielimet voivat vaikuttaa näihin menoihin harkitsemalla, onko kaikkien pysyvien virkamiesten ja työntekijöiden läsnäolo kokouksissa tarpeellista.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: hallintopalvelut, Provincia Oy

Säädöskokoelma

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Liitteet

- 67 2016_06 Lahden kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille maksettavat kokouspalkkiot
korjaukset näkyvissä
- 6 Lahden kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille maksettavat kokouspalkkiot puhdas
- 8

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

412

Muutos valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteisiin sisältyviin hyväksyntäoikeuksiin

5468/02.02.00.02/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Lakiasiaintohtaja Pekka Virkkunen p. 044 416 3072

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus muuttaa päätöstään 6.3.2023 § 75 siten, että se oikeuttaa hallintojohtajan hyväksymään valtuustoryhmien tuen ennakkosuunnitelmat ja päättämään valtuustoryhmien tuen myöntämisestä.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti 6.3.2023 § 75 valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteista. Päätöksen mukaan tuen myöntämisestä päättää konsernipalvelujohtaja kuntalain 19.2 §:n ja valtuuston hyväksymän talousarvion rajoissa. Perusteluosassa todetaan lisäksi, että

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

konsernipalvelujohtaja hyväksyy ennakkosuunnitelmat arvioituaan, onko toiminta valtuuston periaatepäätöksen ja kuntalain mukaista.

Konsernipalvelujohtajan virka lakkautettiin 1.6.2024 kaupunginvaltuuston päätöksellä 20.5.2024 § 54. Tästä johtuen kaupunginhallituksen päätöstä 6.3.2023 § 75 on tarpeellista muuttaa. Koska hallintojohtajan tehtäväkuvaan kuuluu valtuuston toimintaedellytyksistä huolehtiminen, on tarkoituksenmukaista, että hän hyväksyy jatkossa ennakkosuunnitelmat ja päättää tuen myöntämisestä kuntalain 19.2 §:n ja valtuuston hyväksymän talousarvion rajoissa. Menettelyssä on lisäksi huomioitava kaupunginhallituksen 6.3.2023 § 75 hyväksymät valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteet, joita ei tällä päätöksellä muilta osin muuteta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

413

Lahten kaupungin talousarvion toimeenpano-ohjeet vuodelle 2025

5496/02.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2025 talousarvion toimeenpano-ohjeet liitteen mukaisesti.

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto päätti 25.11.2024 § 123 vuoden 2025 talousarviosta sekä vuosien 2025—2027 taloussuunnitelmasta.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen tulee kaupunginhallituksen antaa talousarvion toimeenpano-ohjeet (hallintosäännön yleisten määräysten 36 §), jotka koskevat kaikkia lautakuntia ja jaostoja sekä niiden alaisia palvelu- ja vastuualueita, palveluyksiköitä ja näiden vastuuhenkilöitä. Valtuuston alaisuudessa toimivaa tarkastuslautakuntaa ohjeet koskevat soveltuvin osin huomioiden mitä kuntalaissa on tarkastuslautakunnan osalta lausuttu.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Yleiskirjeenä kaupunkiorganisaation toimijoille jaettavat toimeenpano-ohjeet ohjeistavat kaupungin talousarvion täytäntöönpanoa, ellei kaupunginhallituksen päätöksistä toisin ilmene. Talousarvioon talousarviovuoden aikana tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Yleiskirje (kirjaamon kautta koko henkilöstölle)

Liitteet

69 Toimeenpano-ohjeet 2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

414
Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2025

4942/04.00.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kansainvälisen osaamisen päällikkö Juha Valta p. 044 483 1865

Tiimipäällikkö Marja-Liisa Väisänen p. 050 396 3029

Palvelupäällikkö Maarit Ahomäki p. 044 483 0087

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden kaupungin kotoutumisohjelman perusteluosan mukaisesti.

Perusteluosa

TE-uudistus ja kotoutumislain kokonaisuudistus (KOTO24) kulkevat käsi kädessä. Uusi kotoutumislaki astuu voimaan saman aikaisesti TE-uudistuksen kanssa vuonna 2025. Kotoutumislain uudistuksen tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllistymisvalmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan. Lain tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislaki uudistetaan vastaamaan eduskunnan edellytyksiä kotoutumisen edistämisestä.

1.1.2025 alkaen kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kunta vastaa sekä työttöminä työnhakijoina että työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämisestä.

Työnhakijoina olevien kotoutujien palvelut järjestetään työllisyysalueella. Työvoiman ulkopuolella olevien palvelujen järjestämisestä vastaa kunta, joka voi päättää mihin palvelut hallinnollisesti sijoittuvat, ja miten ne organisoidaan. Työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille suunnattuja palveluita voidaan toteuttaa myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Lahden kaupungin maahanmuuttopalvelut on laatinut tämän kotoutumishjelman yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa varmistaakseen lain mukaisten vastuiden ja velvollisuuksien toteutumisen kaupungissa. Kotoutuja-asiakkaiden palveluita ja kotoutumisen prosesseja on ohjelmassa pyritty tarkastelemaan kokonaisuutena tiiviissä yhteistyössä kuntien ja muiden kotoutumista edistävien toimijoiden välillä. Lahden kotoutumishjelman tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Ohjelma on laadittu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kotoutumisen tarkistuslistan pohjalta, joka määrittelee perusvaatimukset ja suositukset tehokkaalle kotoutumishjelmalle. Kotoutumishjelma on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus.

Kotoutumishjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Kotoutumishjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumishjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Työ- ja elinkeinoministeriö edellyttää, että kunnalla on vahvistettu kotoutumisohjelma ja erikseen kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja. Edellä esitetyistä jälkimmäinen, eli kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja on toimitettava Ely-keskukseen määräaikaan mennessä eli 5.12.2024. Mikäli kunta ei ole toimittanut kyseistä asiakirjaa ajoissa Ely-keskukseen, Keha-keskus ei maksa kunnalle kuuluvia laskennallisia valtionosuuksia pakolaistaustaisista henkilöistä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

-

Liitteet

70 Lahti_kotoutumisohjelma_2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

415

Lahden kaupungin lausunto Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta

3630/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Liikenneinsinööri Jaana Martikainen p. 050 398 5430

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kynnäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupungin hallitus päättää antaa perusteluosassa esitetyn lausunnon Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta.

Samalla kaupunginhallitus tarkistaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta pyytää lausuntoa joukkoliikennestrategiasta 31.12.2024 mennessä. Lahden seudun joukkoliikenne on 10-vuotisen historiansa aikana tukeutunut strategisessa kehittämisessä Lahden kaupungin ja muiden seudun kuntien strategioihin. Nyt valmistellulla Lahden seudun joukkoliikenteen omalla strategialla luodaan pohja joukkoliikenteen pitkäjänteiselle kehittämiselle vuoteen 2035 mennessä. Joukkoliikenteen toimintaympäristössä on viimeisen parin

kymmenen vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia esimerkiksi järjestämistavan osalta. Muutos jatkuu edelleen ihmisten arvojen muuttuessa ja esimerkiksi etätöiden lisääntyessä. Myös ihmisten vaatimukset entistä yksilöidymmästä ja helppokäyttöisemmästä palvelusta kasvavat jatkuvasti.

Laaditussa strategian luonnoksessa keskeisenä lopputuloksena on määritelty toimintaa ohjaavat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategia on laadittu laajassa yhteistyössä seudun kuntien, eri sidosryhmien ja asiantuntijoiden kesken.

Strategian tavoitteet vuoteen 2035 mennessä:

1. Lahden seudun liikenteen matkustajamäärät ja lipputulot kasvavat vuoteen 2035 mennessä 50 %
2. Maankäyttöä ja joukkoliikennettä kehitetään yhteistyössä; valtaosa uusista työpaikoista, palveluista ja asutuksesta sijoittuu runkolinjojen tai hyvä palvelutason reittien varrelle
3. Joukkoliikenne mahdollistaa asukasmääriltään tiheimmillä alueilla autottoman arjen helposti, esteettömästi ja vähäpäästöisesti

Lahden kaupungin lausunto

Lahti pitää tarpeellisenä Lahden seudun liikenteen oman strategian laatimista. Kaupungin näkökulmasta on olennaista, että joukkoliikennestrategian luonnoksessa esitetyt linjaukset vastaavat kaupungin oman strategian linjauksia. Luonnoksessa on taustoitettu monipuolisesti joukkoliikenteen ja toimintaympäristön nykytilaa sekä

asukkaiden, yritysten ja sidosryhmien odotuksia joukkoliikenteen kehittämiseen liittyen.

Strategialuonnoksessa esitetyt tavoitteet liittyen joukkoliikennejärjestelmään, kaupunkikehitykseen ja maankäyttöön sekä asukasnäkökulmaan tukevat Lahden kaupungin strategisten tavoitteiden saavuttamista. Vaikka joukkoliikennettä ei suoraan mainita kaupungin omassa strategiassa, on ympäristökaupungin kestävyysteemalla vahva kytkös kestävään liikkumiseen kuten joukkoliikenteeseen. Myös kaupungin strategian maininta uuden rakentamisen sijoittumisesta kestäville kaupunkirakenteen vyöhykkeille kytkeytyy joukkoliikenteeseen. Joukkoliikenteen kehittämisellä on vaikutusta paitsi ihmisten liikkumiseen myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Kaupunki pitää hyvänä, että Lahden ilmasto- ja ympäristöohjelmat on tunnistettu joukkoliikennestrategian valmistelua ohjaavina.

Strategialuonnoksen valmistumisen jälkeen Lahden kaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevasta MAL-sopimuksesta vuosille 2024-2035 on saatu neuvottelutulos. Tämä seudun toisen MAL-sopimuksen valmistuminen olisi hyvä tunnistaa strategian laadinnassa, koska sopimuksessa on tavoitteita ja toimenpiteitä myös joukkoliikenteeseen liittyen. Uuden sopimuksen tavoitteet ovat samansuuntaiset seudun ensimmäisen sopimuksen kanssa.

Strategialuonnos on linjassa hyväksymisvaiheessa olevan Lahden yleiskaavan kanssa ja toimenpiteissä on tunnistettu yleiskaavan mukaiset maankäytön ja liikenteen kehittämisen kysymykset, kuten kestävä liikumisen kartalla esitetyt keskeiset joukkoliikennekäytävät. Yleiskaavaa laaditaan samassa prosessissa kestävä kaupunkiliikunnan ohjelman kanssa ja tätä kokonaisuutta kutsutaan nimellä Lahden suunta. Tästä

Lahden suunta -työstä olisi strategialuonnoksessa hyvä mainita, että se sisältää sekä yleiskaavan että kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman. Joukkoliikennestrategian laadinnassa olisi hyvä mainita myös kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma, jossa on oma toimenpidekokonaisuutensa joukkoliikenteen kehittämiseksi.

Strategian luonnoksessa on esitetty toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteille on myös esitetty vastuutahot. Lahden kaupungin kannalta joukkoliikenteen rahoitus ja sen esitetty nosto on keskeinen kysymys. Valtakunnallisen rahoituksen pieneneminen sekä joukkoliikennelippujen arvonlisäveron korotus asettavat paineita kuntien rahoituksen kasvattamiselle. Esillä ovat olleet myös mahdolliset muutokset Kelan koulumatkatukeen sekä valtion odotukset kuntien osallistumisesta alueellisen junaliikenteen järjestämisen kustannuksiin tulevaisuudessa. Rahoituspainoiden vuoksi on tärkeää tavoitella lipputulojen kasvua matkustajamäärien suhteessa. Matkustajamäärien kasvu pandemiavuosien jälkeen sekä vertailukaupunkiseutujen luvut antavat uskoa joukkoliikenteen kasvumahdollisuuksiin Lahden seudun liikenteen toimivalta-alueella.

Strategialuonnoksessa on esitetty, että Lahden kaupungin maksuosuus liikennöinnin nettokustannuksista kasvaisi noin 1,1 miljoonalla eurolla vuosittain. Luonnoksessa on tunnistettu, että uuden vaihtopysäkkialueen toteuttaminen kauppakeskus Trion ympäristöön toisi potentiaalisesti noin 800 000 euron säästöt vuosittaisissa liikennöintikustannuksista. Uusi vaihtopysäkki Trion ympäristössä paitsi pienentää erityisesti Lahden kaupungin sisäisen joukkoliikenteen liikennöintikustannuksia, myös parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa nopeuttamalla matka-aikoja. Tällä joukkoliikenneinfran kehittämisellä vuosittaisten kustannusten kasvupaine olisi yli miljoonan euron sijaan noin 300 000 euroa. Lahden kaupunki

kiirehtii Trion vaihtopysäkkialueen suunnittelua ja tavoittelee sen toteutusta viimeistään vuonna 2026.

Joukkoliikennestrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia joukkoliikenneyksikön lisäksi myös muilta kaupungin toimialoilta: maankäyttöä tulee kehittää joukkoliikenteen vahvan palvelutason alueilla, joukkoliikenteeseen liittyvää infraa tulee parantaa (mm. esteettömyys, liityntäpysäköinti), runkolinjastoa tulee kehittää ja yhteistyötä mm. koululaisliikenteen järjestämiseksi tulee lisätä. Strategian ensimmäisten vuosien aikana on tarpeellista toteuttaa Trion vaihtopysäkkialueen lisäksi kustannuksiltaan pienempiä strategialuonnoksen kehittämistoimia.

Lisäksi olisi hyvä kiinnittää huomioita tekstiasuun ja käyttää yhteneviä ilmaisuja koko asiakirjassa. Lahden suunta -työstä sekä Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin (tavoitevuosi 2060) kokonaisuudesta on käytetty luonnoksessa useampaa ilmausta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunto toimitetaan Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle

Liitteet

71 Raporttiluonnos LSL Joukkoliikennestrategia 3.9.2024

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

416

Kaupungin edustajan määrääminen Tiera Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle

1557/00.00.01.10/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

Valmistelusihteeri Helena Kuokkanen p. 050 398 5772

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus määrää omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Tiera Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa, joka pidetään torstaina 12.12.2024 klo 8.30 Teams-etäkokouksena.

Samalla kaupunginhallitus antaa yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi, että yhtymäkokousedustajan tulee kannattaa tarvittaessa muiden suuromistajien tekemiä muutosehdotuksia. Äänestystilanteessa Lahden kaupungin edustaja kannattaa muiden suuromistajien tekemiä päätösehdotuksia. Muutoin edustajan tulee hyväksyä yhtiökokouksen esityslistalla olevat asiat yhtiön hallituksen ja nimitysvaliokunnan esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Ylimääräisen yhtiökokouksen kokouskutsu, asialista, yhtiöjärjestyksen muutosesitys, hallintosäännön muutosesitys, yhteishankintayhtiön yhtiöjärjestysoesitys ja asiantuntijalausunnat yhtiökokoukselle sekä valtakirja on tallennettu esityslistan oheismateriaaliksi.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ilmoittautuminen + valtakirja yhtiöön 9.12.2024 mennessä webropol-linkin kautta.

Ote + asiakirjat edustajalle, ote luettelot.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

417

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 5.11.2024
- Tarkastuslautakunta 7.11.2024
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 12.11.2024
- Sivistyslautakunta 12.11.2024
- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta 13.11.2024
- Kaupunkiympäristölautakunta 13.11.2024
- Elinvoima- ja työllisyysjaosto 18.11.2024
- Konserni- ja tilajaosto 18.11.2024
- Lahden seudun jätelautakunta 21.11.2024

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

- kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta
8.11.–28.11.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 33

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

418

Lahden kaupungin leski- ja orpoeläkesäännön mukaiset eläkkeet 2024, perhe-
eläkepääätös (salainen)

4994/01.02.00.08/2024

Asia käsitellään salaisena perustuen viranomaistoiminnan julkisuudesta
annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtaan 23.